

Edi Maverič - Savinjsčan

ŠEPETANJA STOLETNIH VIHARNIKOV

Zbornik Planinskega društva Gornji Grad
posvečen 100-letnici
"Gornjegradske koč" na Menini
1898-1998

Edi Mavrič - Savinjščan

ŠEPETANJA STOLETNIH VIHARNIKOV

**Zbornik Planinskega društva Gornji Grad
posvečen 100-letnici
"Gornjegrajske kočé" na Menini
1898-1998**

Gornji Grad, julij 1998

*Večni gospodar planin,
Blagoslovi sveti kraj
Danes nam planinske koče!
Živi v sladkem nam spominu
Otvoritev nje sedaj
In na veke vse bodoče!*

*Srečno te ohrani Bog
On naj Tvoj pravspek le vodi
Stoj kot skala, trdna večna.
Kličem ti čez hrib in log
ko od Te me pelje pot:
Koča mi ostani večna!*

Franc Presečnik
Gornji Grad, 21.7.1898

*In zopet tukaj vrh planin
narave divim se krasoti.
Oj srečen si planinski sin,
ki vedno bivaš v tej samoti.*

*Neznani ti ves je hrup sveta;
še Wolf ti je deveta briga,
ne veš kaj Schonevov čveka,
kaj "Deutsche Wacht" tam v Celju
igra.*

S. Magolič
21.7. 1898

*Bog živi te, Bog čuvaj te,
ti koča Gornjegrajska !!
danes prvič tu sem bival le
a trdim "ti si rajska".*

Zdenko Deleja
7.6.1899

*Krasna Menina si planina!
Krasna v prirodi si lepoti.
S čeremi, jezeri in koti -
Krasna Menina si planina!*

Strmecki
8.7.1899

UVOD

Planinstvo v Gornjem Gradu ima svojo preteklost in značilnost v nas samih. V preteklosti je zabeleženih več velikih mož, ki so poznani tudi širši okolici. Naši predniki nam lahko veliko povedo tudi o ljudeh, ki so v naših hribih živeli, pa ni o njih skoraj nič zabeleženega, kot na primer pastirji, divji lovci, višinski kmetje... Verjetno zaradi naših korenin v teh krajih živimo ljudje, ki še čutimo z naravo. Dana nam je možnost, da se z njo dopolnujemo, polnimo ali praznimo - ker smo to sposobni občutiti. Veseli smo, da živimo v takšnem okolju kjer je to še možno. Vsak od nas je naravo začutil že kot otrok: igra, veselje ali strah - to nam je ostalo v podzavesti. Z manjšimi ali večjimi občutki pa to lahko sedaj koristimo - naši okolici in sebi v prid. Zavedati pa se moramo, da bodo tudi za nami živeli podobno misleči ljudje, zato se moramo truditi, da bodo še lahko čutili vonj narave. Mislim, da se v našem Planinskem društvu trudimo, da naši otroci, na katere še imamo vpliv, tega občutka ne bodo nikdar izgubili.

Zaradi ohranjanja spomina na naše predhodnike smo se na upravnem odboru društva tudi odločili izdati knjižico, katera je pred vami. V njej so podatki iz različnih virov, kakor so pač bili v danem trenutku na razpolago in dosegljivi. Zahvaljujem se vsem, ki so bili pripravljeni pomagati pri zbiranju gradiva. Zavedamo se, da vsega gradiva avtorju nismo uspeli zbrati, zato se bralcem že vnaprej opravičujemo za vse, kar se je premalo zapisalo. Globoko pa sem prepričan, da preveč vsekakor ni, saj so bili naši predniki prav tako planinci - marljivi in delavni, kar nenazadnje lepo izpričuje tudi letošnji jubilej: 100 - obletnica prve, Gornjegrajske koče na Menini planini.

Predsednik PD Gornji Grad
Zdenko Purnat, starejši

PREDGOVOR

Saj sploh ni prava gora, nekakšen samosvoj svet, po planotastem in kraškem ovršju je bolj dinarska kot alpska, pa tudi gozdne meje ne presega. Menina planina, orjaška skala, še bolje, osamljena planota, ločena od celote Grintavcev in od nje tudi najbolj oddaljena. Menina je kakor velika gruda, hrib poleg hriba, z osamelimi vihariki, svojstveno floro in favno, tako edinstvena, da ji celo nenaklonjenost trenutka nekako sramežljivo in neodločno jemlje vse čase preživeto nedolžnost. V tej prijateljski neskrunjenosti polni rož in živali, skrivnostnih meglic in planinske žlobudravosti je vse polno zvestobe. Ob vsej ničevosti mi pač prihajajo naprej besede tankočutnega hribolazca Matjaža Kmecla. Brez zvestobe ni nič, je sotrudnik planinskih premagovanj opisal doživetja naših hribov, seveda ob neki drugi priložnosti. Tu ni kaj dodajati: Slovence pač poleg redkih, državotvornih in za narod dolgoročno usodnih odločitev združuje samo še prirojena ljubezen do planin in gora. Za nekatere je celo tozadevna primerjava odvečna, če ne celo nekoliko žaljiva.

Gorska razsežnost je način življenja slovenskega človeka, nenazadnje je tri četrtine zemlje vzkipelo visoko pod nebo. More biti ob tem Menina planina kakšna izjema, se torej spodobi čuditi ljudem ob njenih koreninah, da so zaljubljeni vanjo. Kot v nežno nevesto, ki ji leta namenajo najtoplejša čustva prijateljstva in povezanosti. V njenih nedrih so shranjene številne skrivnosti pesniških duš, pastirjev, zgolj naključnih in predvsem neozdravljivih zaljubljenec v brezkončnost poti, odkritij in najdenj, ki sleherno jutro ožarjajo rebri Menine planine. To je zvestoba do groba. Zaljubljenost, ki vrača vedno nova hrepenenja in upanja. Tu je pesem divjega petelina, še ena skrivnost, še ena ljubezen - tu je gozd poln bitij, kraške vrtače po katerih človek vstopa v čudovite podzemne dvorane. Kako čudovite sanje in vendar na robu resničnosti. Zato tako nedosežno hrepenenje. Prav je imel stari Tavčar, ljubezen nam je vsem v pogubo, vendar življenja brez nje ne more biti.

Karkoli se že ima zgoditi, Menina planina je še vedno tu. Skale z začetka sveta, blagodejna prisotnost Kocbeka, Šijanca, Voščiča, vsi govorijo v poslednji tišini, ko se zahvališ za vse med začetkom in koncem. In vendar obstaja nekaj med začetkom in koncem. Trenutek sodobnikov, ki pojejo, se smejejo in celo jočejo. Med jokom pravijo, da so prišli domov. Vse skupaj razumem kot solze radosti za danost bivanja. Sveta gora - Menina planina - kolikokrat smo te samo pozdravljali, stali ob tvojem vznožju in klepetali z zvezdami, se vzpenjali na tvoje teme in občudovali luči ljubljanske kotline, Spodnje in Zgornje Savinjske doline, skalne gmote Triglava ter sanjali mediteranske vetrove oddaljenega Snežnika. Kot bi se sam Bog naselil v nas in vsa nebeška procesija se je sprehodila mimo naše duše. Besede postajajo odvečne.

Stal sem vrh Menine, že dolgo sva stara prijatelja. Vse ve o meni, jaz o njej skoraj nič. Njeno prelepo ime je življenje samo. Saj življenje vendar ni ena sama oguljena skrb. Vse je tako blizu, na dlani se zdi, njena gromovita razigranost. Ljubim izzive, čeprav tako malenkostne in vsakdanje. Nebo je vse lepše in vse bolj modro. Menina me je sprejela z vso mogočno tišino. Vedel sem, da se bova še srečala, čeprav samo v domišljji. Svet pravljič in bajk je dokazano najlepši. Menina planina je pravljičica katero je potrebno sanjati z odprtimi očmi. Zato vsem srečno pot!

SAVINJČAN

ORGANI PLANINSKEGA DRUŠTVA ZA LETO 1998 IN 1999

UPRAVNI ODBOR:

Zdenko Purnat _____ predsednik
Matej Zavolovšek _____ podpredsednik
Jelka Rojten _____ blagajničarka
Mojca Pustoslemšek _____ tajnica
Franc Rup _____ gospodar, članarina
Nataša Bezovšek _____ načelnica mladinskega odseka
Nuša Purnat _____ gospodar bivaka
Blaž Presečnik _____ načelnik gorske straže
Zdeni Purnat _____ načelnik markacijskega odseka
Jure Rojten _____ načelnik gorniškega odseka
Edi Mavrič - Savinžčan _____ načelnik kulturno - propagandnega odseka
Franček Pahovnik _____ načelnik izletniškega odseka
Fanika Repenšek _____ načelnica veteranov
Janez Presečnik _____ načelnik planinsko - smučarskega odseka
Rafko Žerovnik _____ predstavnik za področje Nove Štife
Franček Ločičnik _____ predstavnik za področje Šmartnega in Bočne
Aleš Veršnik _____ gospodar društvenega prostora

NADZORNI ODBOR:

Matjaž Drčar _____ predsednik
Miran Ugovšek _____ član
Andrejka Žerovnik _____ članica

ČASTNO RAZSODIŠČE:

Ivan Potočnik _____ predsednik
Jože Remšak ml. _____ član
Anton Zupanc _____ član

FRANC KOCBEK - ALJAŽ SAVINJSKIH PLANIN

(ob 135 - letnici rojstva)

Leta 1893 je bilo ustanovljeno Slovensko planinsko društvo (v nadaljevanju SPD). Tega leta je bilo na nek način rojeno sistematično planinarjenje Slovencev po domačih planinah. Do takrat se je le tu in tam kdo zaletel proti skalnim očakom, ne da bi imel namen k temu pohajkovanju pritegniti še koga. SPD je rodila potreba po čim bolj organiziranem odporu proti vedno večjemu vplivu nemškutarstva, ki se je z neutrudno vztrajnostjo zalezovalo v pore slovenske zemlje.

Od tu dalje je beseda posvečena možu, ki se je močno zapisal v zgodovino slovenskega planinstva in našega širšega območja. V sila skromnih razmerah je začel zagrizen boj proti tujcem, zasidranim v miselno in siceršnje življenje našega preprostega človeka. Skromen, preprost, mož v najzlahtnejšem pomenu besede in velike ustvarjalne energije - Franc Kocbek. Zna biti, da se bo kdo vprašal zakaj dosledno zapisujem Franc in ne Fran kot se je očitno uveljavilo, delno že za Kocbekovega življenja, predvsem pa po njegovi smrti. V krstni knjigi stoji zapisano Franc, tudi Kocbek je svoje ime dosledno podpisoval z črko c na koncu svojega imena. Za ta zapis so po mojem mnenju vplivi modernizma in

izogibanje germanizma nepomembni, gre predvsem za poskus ohranitve izvirnega spomina na lik in ime Franca Kocbeka.

Velika skrivnost ostajajo pota, ki jih je moral previhariti do uspehov in sadov, katere

Franc Kocbek - ustanovitelj in predsednik SP SPD

žetev uživajo danes vsi, ki jih pot vodi med mogočne vršace, mimo skalnih previsov, do planinskih postojank, katere so bile postavljene prav po Kocbekovi zaslugi, širom po savinjskih planinah. Žal je še danes delo moža, ki je celo svojo zrelo dobo posvetil za dobrobit naše skupne očetnjave, premalo cenjeno in

spoštovano.

Franc Kocbek, otrok vinorodnih Slovenskih Goric, se je rodil 26. januarja 1863 v Ločkem vrhu v občini Tratkova, okraj sv. Lenart, kot drugi otrok kočarju - viničarju Juriju Kocbeku in materi Tereziji, rojeni Jurkovič. Mladi Franc si je prvo učenost nabral v dvo-razredni ljudski šoli v Negovi, nato nadaljeval šolanje v Radgoni, kjer je dokončal tri razrede meščanske šole. Učiteljske je obiskoval v Mariboru in leta 1882 maturiral.

Prvo službo je nastopil v Žalcu, kjer je kot podučitelj služboval sedem let. Od leta 1889 pa do leta 1890 je bil učitelj na Rečici ob Savinji, od koder ga je pot venomer vodila v Mozirje, kjer je bilo družabno življenje precej bolj razgibano. 15. oktobra 1890 je kot nadučitelj v Gornjem Gradu nasledil umrlega Mihaela Tscheruja, kjer je služboval vse do upokojitve 31. decembra

1921 leta. V Gornjem Gradu se je tudi poročil, z izvoljenko Vilmo Hofbauerjevo iz Mozirja je stopil pred matičarja 25. januarja 1892. V zakonu se jima je rodilo šest otrok. Kocbek je tudi po upokojitvi ostal vsestransko aktiven in prizadeven, vendarle so ga neljuba trenja in razna podtikanja hudo prizadela. Utru-

jen od vsega, v prvi vrsti plodnega vendar utrudljivega dela, je skoraj brez znakov predhodne bolezni zatisnil oči 7. avgusta 1930. Njegovi posmrtni ostanki počivajo ob cerkvi sv. Magdalene v Gornjem Gradu. Na skupnem nagrobnem spomeniku, enem najskromnejših, kar jih premore gornjegrajsko pokopališče, je vklesano pod že precej obledelem Tscherujevim tudi ime moža, ki je svoje pionirsko delo posvetil našim planinam. Planinam in goram, ki jih tako radi vedno znova poveličujemo v njihovi neizmerni lepoti in skrivnostni privlačnosti.

Ko je prišel Franc Kocbek v Gornji Grad je z njemu svojstveno vnemo prepričeval ljudi, da naj ustanovijo narodni denarni sklad. Tudi po njegovi zaslugi so leta 1893 ustanovili Posojilnico v Gornjem Gradu, katera se je takoj vključila v Zadružno zvezo v Celju. Kocbek je bil dolga leta zadolžen za opravljanje tajniških poslov, istočasno pa je v imenu Zadružne zveze vzpodbujal novo nastajajoče hranilnice in posojilnice. Ob tem je bil Kocbek tudi na čelu slovenskega šolstva na Štajerskem in tudi pobudnik ter podpisnik slovite resolucije, ki so jo napisali v Mozirju in predali cesarsko - kraljevemu ministru za šolstvo na Dunaju. Z njo so zahtevali uvedbo slovenskih šol. Leta 1908, torej pred devetdesetimi leti, je v Gornjem Gradu ustanovil Pašniško žadruko in s tem dejanjem veliko pomagal kmetom. Ti so bili namreč v velikih sporih z nadškofijsko upravo za pašnike. Treba je pač vedeti, da so bili pašniki za takratne živinorejce življenskega pomena, uprava je zanje terjala izredno visoke najemnine, čeprav so imeli kmetje pravico do pašnikov

zagotovljeno že stoletja. Prav po zaslugi Kocbeka in zadruga so se kmetje organizirano uprli in dosegli pomembne uspehe v boju z nadškofijskimi oblastmi.

Povsem razumljivo je, da marsikdo težko razume kako je mogel sin ravnine in sončnih nizkogričevnih goric postati tako navdušen hribolazec. Še kot četrtoletnik jo je prvič mahnil k sv. Bolfenku na Pohorju. Med službovanjem v Žalcu je oblezel vse bližnje vrhove. Po prihodu na Rečico je skoraj v eni sapi obhodil Dobrovlje, Golti, Menino, Rogatec in Raduho. V sosednjem Mozirju, kamor so ga gnale predvsem srčne skrivnosti, se je spoprijateljil z kaplanom in pesnikom Antonom Aškercem, katerega je nekoč zvabil v Logarsko dolino, vendar pa Aškerc kasneje ni kazal pretiranega veselja do planin.

15. julija 1893 je prvič stopil v stik s prav tako zaslužnim možem za Savinjske Alpe profesorjem Johannesom Frischaufom, Nemcem po rodu, kateri mu je postal nepogrešljiv mentor, vodnik in soborec za slovenstvo v naših gorah. Prvi stik sta vzpostavila preko pisma. Osebnost se moža spoznala šele 23. septembra 1893 v Mozirju. Ob tej priložnosti sta razpredala o možnostih razvoja takrat že ustanovljene Savinjske podružnice SPD. Na ustanovnem občnem zboru Savinjske podružnice, ki je bil 20. avgusta 1893, je bil Kocbek izvoljen za načelnika nove podružnice. To dolžnost je opravljal vse do leta 1927, ko je bil sedež prestavljen v Celje. Takrat je bil za novega načelnika izvoljen Franc Tiller, Kocbeku pa je pripadlo mesto častnega načelnika.

Seveda velja poudariti, da se Kocbekovo delo ni omejevalo zgolj na Zgornjo Savinjsko dolino in tod v nebo kipeče planine. Kot izobraženec je bil vešč tudi peresa, saj se mu utegnilo skoraj nikoli posušiti. Že v prvi številki Planinskega vestnika, ki je začel izhajati leta 1895, je devet člankov izpod njegovega peresa. Skupaj z učiteljem in planinskim sodelavcem Mihom Kosom, je napisal prvo knjigo o naših planinah, Vodnik za Savinjske planine in najbližjo okolico. Knjižico Savinjske planine - vodnik po gorah in planinah je napisal leta 1903. Leta deset tega stoletja je začel izdajati Planinski koledar, ki je po štirinajstih letih prenehal izhajati. Zaradi skromnega zanimanja so mu nerazpečani izvodi vsako leto ostajali. Kocbekovo zadnje delo - nekakšen labodji spev - so Savinjske Alpe - Spomenica, ob 30-letnici obstoja Savinjske podružnice SPD. Podrobno navajanje publicistične dejavnosti Franca Kocbeka bi bilo preobsežno opravilo, vendar velja zabeležiti vsaj še eno njegovo delo. Že v mladih letih je zbiral narodno blago in ga v knjigi: "Pregovori, priliki in reki", predstavil leta 1887 v Ljubljani.

O Francu Kocbeku je precej napisal njegov dolgoletni prijatelj in sodelavec Branko Zemljič. Po njem je bil Kocbek vesel in vsestransko zanimiv človek, dovzeten za dovtipe ter šale. Ob vseh vprašanjih, ki ostajajo brez odgovorov moramo poudariti, da je bil Franc Kocbek izreden človek. Njegove misli in dejanja so bila prvenstveno podrejene slovenski stvari. Nenazadnje je tej ideji podredil celo svoje življenje. Da je znala Kocbeka ceniti tudi tista javnost kateri je pripadal z dušo in telesom, dokazuje de-

jstvo, da sta mu lučka in solčavska občina dodelili naziv častnega občana. Leta 1927 je bil odlikovan tudi z redom sv. Save 4. stopnje.

Za vekomaj ostaja zasluga Franca Kocbeka, da so bile rešene in ohranjene Savinjske Alpe. Kljub trpkosti, ki je zaradi spleta okoliščin zaznamovala zadnja leta njegovega življenja, ostaja Kocbek ena pomembnejših osebnosti slovenskega planinstva. Kar je bil Jakob Aljaž za triglavsko pogorje ostaja Franc Kocbek za Savinjske Alpe. Njegovo zadnje domovanje v naročju planin, katerim se je razdal in iz katerih je črpal energijo za svoje veliko poslanstvo, mu blagodejno razbremenjuje tegobe nehvaležnih sodobnikov. Zunanji ostanki njegovega groba tam ob cerkvici sv. Magdalene pa nemo pričajo o usodi velikih in zaslužnih mož. Zaslužnikov, ki so izstopili iz okvira svojega časa in postali zgodovina. Tista zgodovina v kateri očitno ni prostora za hvaležnost, slavo in prijateljstvo. In kar ni bilo Francu Kocbeku usojeno doživeti za časa življenja, naj v hvaležnem spominjanju današnjih podoživlja njegov, nad savinjskim gorovjem lebdeč, duh.

**TI, KI SI ODKRIVAL,
SE ZANJE POTIL,
V NJIH STAVBO OGROMNO
POTOMCEM GRADIL,
VRŠACI SAVINJSKI
VRŠE TI Z VIŠIN:
VEČEN TI HRANIMO,
FRANCE, SPOMIN**

Franc Kocbek je bil ne samo ustanovitelj in trden steber Savinjske podružnice SPD, častni član SPD, strokovni monografist Savinjskih Alp, utemeljitelj Planinskega koledarja, izvedenec in poznavalec planinske flore in favne

- v zavesti Gornjegrajev, navsezadnje je tu živel in tudi umrl, bi moral živeti kot utemeljitelj prosvetno kulturnega življenja, združništva in pašništva. Za popolno sliko o človeku, ki je kot prišlek tem krajem daroval poslanstvo svojega življenja, je prav, da osvetlimo tudi besede s katerimi se je od njega poslovil dr. Josip Tomižšek, urednik Planinskega vestnika in gornjegrajski rojak.

V spomin Franu Kocbeku

„Dne 7. avgusta tega leta je preminil, 67 let star, bil je še krepak, veseleč se življenja in dela. K otvoritvi Kocbekovega Doma na Korošici je hotel osebeno priti. Obljubil je tudi udeležiti se proslave 30-letnice pri Češki koči in je ob tem povodu pripravljali spomenico, da počasti češke planince, ki so z njim skupaj gradili to znamenito koč, a jih je po vrsti že pobrala nemila smrt. Prehitela pa je tudi njega.

Preminil je mož, ki je vse svoje moči posvetil razvoju slovenskega planinstva v Savinjskih Alpah. Preko 25 let je vodil neizprosno borbo proti onim, ki so hoteli Savinjske Alpe napraviti za nemško domeno in so pripravljali zgradbo velike turistične naselbine baš v Logarski dolini, češ, tam naj postane močna nemška trdnjava. Ta boj ni bil lahak, saj se je vršil na bivšem Štajerskem in Koroškem, koder so vsa oblastva in politična zastopstva podpirala težnje nemških nacionalcev.

Pa je vendar zmagal! Imel je oporo v velikem našem prijatelju profesorju dr. Frischauferju in je posebno znal pridobiti za našo stvar domače ljudstvo. Tozadevno podrobno delo je sam najlepše opisal v spomenici „Savinjske Alpe

(1926) v poglavju „Moji planinski spomini“; zato ga tukaj ne ponavljamo.

Po rojstvu ni bil sin planin; rojen je bil 28. januarja 1863. v Loškem vrhu v Slovenskih Goricah; od tod je tudi prinesel svojo živahnost in šegavost. Služboval pa je kot učitelj vseskozi v območju planin: najprej v Žalcu in na Rečici pri Mozirju, od leta 1890, naprej pa kot nadučitelj v Gornjem Gradu, kjer je ostal tudi potem, ko je stopil (1922) v pokoj. Tako se je v naših planinah popolnoma udomačil.

Ko se je ustanovilo leta 1893. Slovensko Planinsko Društvo v Ljubljani, se je takoj pridružil in še tisto leto ustanovil našo Savinjsko podružnico, in bil potem njen načelnik preko 30 let.

Pod njegovim vodstvom so bili zgrajeni znameniti zavarovani poti skozi Turski Žleb in na Skuto, ob slapu Savinje na Okrešelj in odtod na Kamniško sedlo, pot od Moličke planine na Ojstrico, stara pot čez Planjavo in Kamniško sedlo ter pot na Brano, znamenita pot preko Konja itd. Njegova dela so: stara Kocbekova koč na Molički planini in tamošnja kapelica, Gornjegrajska in Lučka koč, posebno pa lepi Frischaufov dom na Okrešlju; on je pridobil Slovenskemu Planinskemu Društvu svet, kjer stoji Piskernikovo zavetišče v Logarski dolini, in je pripravljali pridobitev te postojanke z zadrugo „Rinka“. Na njegovo iniciativo in pod njegovim vodstvom se je zgradila Češka koč, pripomagal pa je tudi pri stavbi Kamniške koč na Kamniškem sedlu. Za svoje zasluge je bil imenovan za častnega člana SPD.

Mnogo se je trudil za izboljšanje prometa v gornji Savinjski dolini. Vodil je akcijo, da se je zgradila cesta iz Luč pod Iglo do Solčave in pozneje tudi od Solčave v Logarsko dolino. Takisto je propagiral izboljšanje cestne zveze iz Luč čez Volovljek do Črne in je sodeloval pri vseh anketah in naporih, da bi se zgradila železnica iz Kamnika čez Tuhinj v gornjo Savinjsko dolino.

Kocbeka pa tudi prišteva mo prvim in najboljšim našim planinskim pisateljem. Bil je iz vsega početka zvest sodelovnik "Planinskega Vestnika", kjer so priobčeni spisi: "Po

Štajerski Beli na Konja" (1895), "Črtice iz Savinjskih planin" (1895), "Frischaufova 60 letnica" (1897), "Iz Luč na Ojstrico" (1898), "Na Olševo" (1898), "Meteorološka opazovanja pod Ojstrico" (1898), "Logarjeva dolina" (1900), "Spomini na Planjavo" (1900), "Skozi Turski žleb na Skuto" (1900). V Ilustriranem Narodnem Koledarju je priobčil: "Izlet v Logarsko dolino" (1906) in "Izlet v Savinjske planine" (1907). Skupaj s Kosom je izdal prvi "Vodnik za savinjske planine in najbližjo okolico" (1894), samostojno pa novi vodnik "Savinjske planine", ki je še danes po svoji preglednosti eden na-

jboljših planinskih vodičev. Izdal je devet letnikov Planinskega Koledarja, ki ga je zelo praktično priredil kot majhen kašipot za celo področje SPD. Pomenljiva je njegova brošura "Dr. Johannes Frischauf" (v proslavo 70 letnice - 1907). Najlepše njegovo delo je obširna knjiga "Savinjske Alpe" (1926) kot spomenica ob 30 letnici Savinjske podružnice.

Res, velike zasluge si je stekel pok. Kocbek za SPD. Trajen spomin si je postavil v planinah in s planinami sam po svojem delu."

**Planinski vestnik,
1. december 1930 -
številka 12**

Gornjegrajsko kočo postavi Savinjska podružnica na Smrekovcu vrhu Menine planine prihodnje leto. Knezoškofjski oskrbnik v Gornjem Gradu gosp. Josip Hofbauer je sporazumno z milostljivim knezoškofom Ljubljanskim že dovolil zgradbo ter dal primeren prostor v najem. Za to blagohotno naklonjenost izreka "Slovensko planinsko društvo" najiskrenejšo zahvalo.

"Tam na onem svetu
nega vina v kletu,
tam le suša bo kakor
danes tukaj na Menini"

**Žajni Vranšanje
15.7.1900**

"Res mal smo narod mi Slovenci
zatirajo nas kruti Nemci,
pa dokler bo Menina planina
se ne bojimo še mi pogina".

**Fr. Krische
25.7.1900**

USTANOVITEV SAVINJSKE PODRUŽNICE SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA

Slovensko planinsko društvo je bilo ustanovljeno 27. februarja 1893, predvsem zaradi vse večje nemško nacionalne usmerjenosti v Slovenskih Alpah. Kaj kmalu zatem je bila na pobudo Franca Kocbeka v Mozirju ustanovljena Savinjska podružnica SPD. 20. avgusta 1893 so "merodaj-

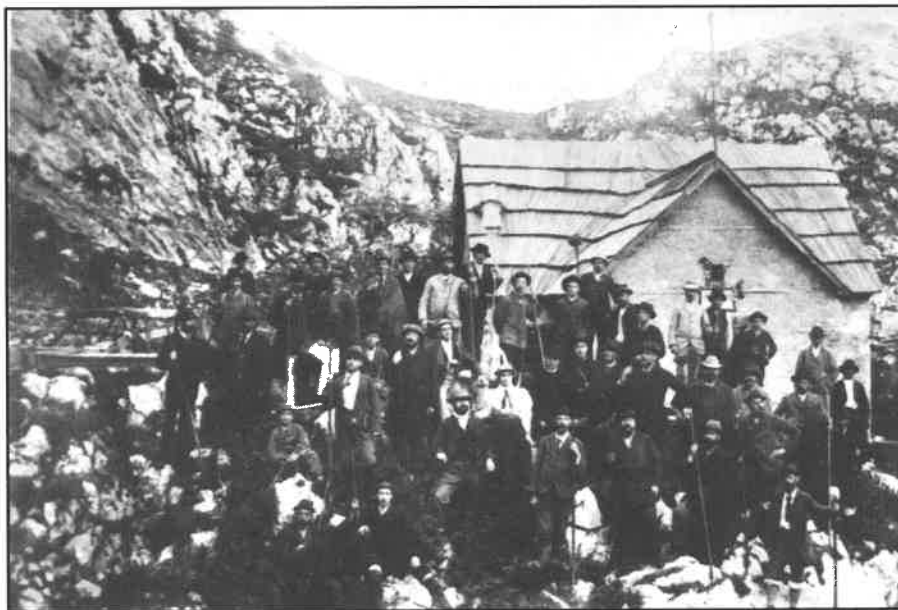
Kocbek, tajnik Ignacij Šijanec in odbornika Leopold Goričar in Josip Vrečko.

Prvega občnega zbora v gostilni Alojza Goričarja v Mozirju se je udeležilo okoli trideset odbornikov. Iz načelnikovega poročila je razvidno, da so v letu dni delovanja us-

planinskega društva. Nič manj kot danes, jih je že takrat pekilo pomanjkanje finančnih sredstev; samo iznajdljivost načelnika in odbora sta prepričala javnost, da je podpora podružnici velikega nacionalnega pomena. Dobro so se razumeli tudi z posestniki in prebivalci hribovskih predelov. Nič manj ni bila pomembna naklonjenost ljubljanske škofije in stolnega kapitlja; izjema je bil samo gornjegrajski oskrbnik, ki je gledal na delo Kocbeka in ostalih z precejšnjim nezaupanjem.

Savinjska podružnica je, vsaj v začetku, glavnino časa posvečala markiranju poti. Ni torej slučaj, da je bilo ob koncu prvega leta delovanja markiranih že nad 40 poti. V razmeroma kratkem času je gosta mreža markiranih in z napisnimi tablam označenih poti prepletala ves osrednji del Savinjskih Alp, Veliki Rogatec, Menino planino preko Mozirske planine vse do Uršlje gore. Pri markacijskih delih so se močno izkazali tudi domačini, predvsem Lučani in Solčavani, so Kocbeku in ostalim razkrili prenekatero skrivnost hribolazništva.

Kljub dejstvu, da je bil uradni sedež podružnice v Mozirju je ta v glavnem delovala v Gornjem Gradu. Leta 1895 je načelnik na odborni seji predlagal, da se zgradi Gornjegrajska koča na Menini in Mozirska koča pod Boskovcem. Predlog je bil sprejet, finančno naj bi gradn-

Kocbekova koča na Molički planini (otvoritev leta 1894)

ni možji" kot so zapisali v zapisnik, izvolili gornjegrajskega nadučitelja Franca Kocbeka za predsednika (načelnika), Josipa Goričarja za podpredsednika (podnačelnika) in odbornika Leopolda in Antona Goričarja.

Delovanje Savinjske podružnice je najbolj razvidno skozi vsakoletni občni zbor na katerih so razpravljali o gospodarskih, finančnih in organizacijskih vprašanjih podružnice. Volitve v odbor so izvedli vsako tretje leto. Tretje leto po ustanovitvi so v odbor izvoljeni načelnik Franc

pelj označiti preko štirideset poti po savinjskih planinah. Tako so postale Alpe dostopne najširšim množicam ljubiteljev naših gora. Nekaj let pozneje, 1899, je bil ustanovljen markacijski odsek; načelnik odseka pa je postal Jakob Božič iz Gornjega Gradu.

Delovno področje podružnice so bile Savinjske planine in sosednje Karavanke, seveda je pozornost posvečala tudi celjskemu in hribovju v okolici. Po delovnosti so sotrudniki podružnice daleč prekašali ostale podružnice Slovenskega

jo podprli predvsem z prostovoljnimi darovi članov. Pri delovanju podružnice so poleg članarine pomembno prispevali tudi: - okrajno zastopstvo Gornji Grad

- štajerske hranilnice
- posojilnice iz Celja
- posojilnica Gornji Grad
- posojilnica iz Žalca
- posojilnica iz Mozirja
- posojilnica iz Maribora
- posojilnica iz Ptuja
- posojilnica iz Vranskega
- posojilnica iz Šmarja
- okrajne hranilnice Slovenj Gradec
- okrajna hranilnica Vitanje
- okrajna hranilnica Ljubno
- okrajne hranilnice Slovenske Konjice

Poleg posojilnic in hranilnic so pri gradnjah in popravilih koč pomembno prispevali tudi premožnejši posamezniki. Za obnovo poti pa je veliko posluha pokazalo tudi mi ministrstvo za železnice. Verjetno tudi zaradi tega, ker je Savinjska podružnica organizirala številne izlete.

Na četrtem občnem zboru 16. januarja 1897 je načelnik predstavil predlog odbora in sicer naj bi pri Kocbekovi koči postavili kapelico v počastitev 50-letnice vladanja cesarja Franca Jožefa I.

Leto pozneje je bil za častnega člana društva predlagan Franc Kocbek. Predlog je bil sprejet. V nov odbor so bili poleg načelnika Kocbeka izvoljeni tajnik Ignac Šijanec in odbornika Jakob Božič in Josip Vrečko.

Osmi občni zbor je bil leta 1902 sklican v Šoštanju. Zaradi napadov ki sta jih bila deležna v mariborskem Narodnem domu sta hotela odsto-

Pot mimo Igle, ki so jo uporabljali do leta 1894, ko je bila zgrajena cesta Luče - Solčava. Na sliki je Franc Kocbek

piti Franc Kocbek in Ignacij Šijanec. Po posredovanju in pregovarjanju šoštanjskega notarja Kolška in zastopnika osrednjega odbora iz Ljubljane gospoda Verovška sta si načelnik in tajnik premislila. Prisotni na občnem zboru so bili enotnega mnenja, da bi odstop načelnika Franca Kocbeka pomenil izgubo duhovnega očeta podružnice.

Leto 1903 je bilo v znamenju praznovanja 10 - letnice Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva.

Slovesnosti v Logarski dolini se je udeležil celoten odbor podružnice, med ostalimi pomembnimi gosti pa je zaslediti načelnika in tajnika Kamniške podružnice ter predstavnike Kranjske in Podravske podružnice. Poleg njih so slovesnosti prisostvovali pomembni Celjani in Savinjčani, med drugimi velja omeniti dr. Vrečka, dr. Hrašovca, dr. Dečka, veletrgovca Zanggerja in veleindustrijalca Majdiča. Tajnik Šijanec se je sprehodil skozi delovanje podružnice v desetih letih, osrednji govornik pa je bil načel-

nik Franc Kocbek. Imenovani je od gospoda Vrečka v zahvalo za ves trud prejel posebno spomenico, ki so jo podpisali tudi celjski planinci. Poleg tega so Kocbeku podarili tudi zlato uro z vgraviranim posvetilom. Iz tajnikovega poročila je razvidno, da so v desetih letih delovanja postavili šest koč in eno kapelico, naredili sedem daljših in popravili enajst starih poti, postavili 164 napisnih tabel in kažipotov, izdajali so specialne karte, pisali članke o planinah za slovenske in nemške časopise in sodelovali pri pisanju prošenj za gradnjo cest.

Savinjska podružnica SPD je leta 1905 ocenila, da je njihov krog delovanja preširok, zato so ustanovili Šaleško podružnico in ji odstopili del opravil. Istega leta je bil potrjen isti podružnični odbor, le umrlega Jakoba Božiča je nadomestil Franc Podbrežnik, prav tako iz Gornjega Gradu.

Precej pozornosti je podružnica posvečala tudi popraviljanju koč in poti ter seveda izpopolnjevanju inventarja. Leta 1907 je podružnica posedovala naslednje koč: Kocbekovo koč, Lučko koč, Mozirsko koč in Hausenbichlerjevo koč. Poleg teh so na Klemenškovi planini nameravali postaviti Frischaufovo koč, za delavsko koč na Okrešlju so sklenili najemno pogodbo, v teku pa so bili tudi pogovori za koč na Raduhi.

Na občnem zboru v Celju, 21 aprila 1912, so spremenili

pravila o organizaciji podružnice. Sedež so iz Mozirja prestavili v Gornji Grad, v odbor pa so bili izvoljeni načelnik Franc Kocbek, namestnik Josip Vrečko, blagajnik Franc Podbrežnik, odbornik Milko Hrašovec in preglednika računov Leopold Goričar in Martin Šuster. Tega leta je bil Franc Kocbek izvoljen kot predstavnik Štajerskih podružnic v širši osrednji odbor Slovenskega planinskega društva.

V letih med prvo svetovno vojno in še nekaj let pozneje je delovanje podružnice nekoliko zastalo. Z ustanovitvijo Kraljevine Jugoslavije leta 1918 se je pri Savinjski podružnici ponovno vzbudila potreba po nacionalnem dokazovanju. Po prvi svetovni vojni je imela podružnica v oskrbi šest svojih in dve koči osrednjega odbora: Gornjegrajsko koč na Menini, koč na Raduhi, Kocbekovo koč, Hausenbichlerjevo koč, Mozirsko koč, koč na Korošici, Frischaufov dom in Piskernikovo zavetišče. Osrednja pozornost njihovega dela je veljala popravilu poti in obnovi markacij. Leta 1923 je bila odprta cesta iz Solčave proti Logarski dolini. Sredi leta 1924 so vpeljali članske izkaznice s sliko. Popravila je bila deležna tudi cesta iz Solčave v Logarsko dolino. Ob tej priliki je bila cesta razglašena za občinsko.

12. februarja 1927 so bili v Savinjsko podružnico izvoljeni: načelnik Franc Kocbek, I. podpredsednik Fran Tiller, II. podpredsednik Ernest Kalan,

tajnik Branko Zemljič, njegov pomočnik Srečko Brodar, blagajnik Filip Vrtovec, pomočnik J. Čuk, odbornik Andriano Kopinšek in v nadzorni odbor Drago Kralj ter Anton Kunej.

Po posameznih krajih so postali zaupniki, za Žalec Pilih, za Braslovce Pauer, za Vransko Golob, za Mozirje Šuster, za Rečico Jeraj, za Ljubno Druškovič, za Gornji Grad Podbrežnik in za Solčavo Herle.

8. maja 1927 je Franc Kocbek, po 34-letih, zapustil mesto načelnika podružnice. Zaradi tega je bil sklican občni zbor v Celju, kjer so sprejeli nova pravila delovanja podružnice. Med drugim se sedež iz Gornjega Gradu prestavi v Celje, načelnik, tajnik in blagajnik pa morajo stanovati v občini Celje. Za novega načelnika je bil izvoljen sodni svetnik Franc Tiller. S tem je bilo težišče dela podružnice odločno usmerjeno na Celje. Glavni razlog naj bi bil v gospodarskih razlogih, del resnice pa bo verjetno potrebno poiskati v želji celjskih planincev po nadvladi. Bodi kakor že, dejstvo je, da dolgoletni načelnik in zadnja leta življenja častni načelnik Franc Kocbek takšnega načina ni odobral.

Leta 1930 je Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva izgubila ustanovnega člana Franca Kocbeka, istega leta je umrl tudi tajnik Anton Zdolšek.

O NAMERAVANI GRADNJI GORNJEGRAJSKE KOČE

Začetki ideje o gradnji Gornjegrajske koče na Menini segajo v leto 1895. Na zadnji dan leta se je na deveti redni seji sestal odbor Savinjske podružnice SPD v Gornjem Gradu, na kateri je načelnik Franc Kocbek z veliko vnemo prepričal prisotne o nujnosti postavitve koče na Menini in na Mozirski planini. Seveda ni potrebno posebej poudarjati, da je bila načelnikova ideja deležna splošne podpore. Obe koči naj bi zgradili z prosto-

voljnimi darovi. V ta namen se je leta 1896 nabralo 71 goldinarjev 80 kron (posojilnica je v ta namen darovala 25 goldinarjev). Vsej vnemi navkljub, s katero so se lotili priprav gornjegrajski planinci, pa so se zadeve zakomplicirale. Knezoškofijski oskrbnik v Gornjem Gradu ni hotel izdati potrebnega dovoljenja za gradnjo, da je bila mera polna je odrekel tudi prodajo potrebne- ga lesa za gradnjo. Vsa stvar se je torej morala prestaviti na

ugodnejši čas.

Kot stvari stojijo je vso zadevo prevzelo v reševanje Slovensko planinsko društvo, uspešno, saj je leto pozneje knezoškofijski oskrbnik v Gornjem Gradu Josip Hofbauer dovolil postavitve koče, ter dal v najem primeren prostor na Menini planini. Načrt za kočo je izdelal sam načelnik Franc Kocbek, delo pa je bilo zaupano J. Krojniški iz Bočne.

OTVORITEV GORNJEGRAJSKE KOČE NA MENINI PLANINI

Prvotna - Gornjegrajska - koča na Menini je stala v zatišju med vrhom Smrekovca in Zalegami. V celoti je bila zgrajena iz smrekovega lesa, dolga in široka je bila pet metrov, sodeč po ohranjeni fotografiji je bila v višino grajena nadstropno. V neposredni bližini je stala tudi miza z klopmi. V zadnjem delu koče so bile stopnice po katerih je bil možen dostop na podstešje, pod stopnicami in hodnikom (gankom) je bil prostor za drva in stranišče. V koči je bilo osemnajst ležišč z slamnicami in ostalim inventarjem, potrebnim za zasilno oskrbo hribolazcev. V bližini koče je stala preprosta kočica v kateri so med gradnjo spali delavci. V času po otvoritvi je služila za drvarnico, v skrajnem primeru tudi za konjsko štaličo.

Z zgodovinske perspektive je očitno, da Gornjegrajski koči usoda ni bila naklonjena.

Že pred uradno otvoritvijo so jo poškodovali nepridipravi, pozneje se je to zgodilo še večkrat.

Uradna otvoritev koče je bila 21. junija 1898 leta. Zaradi deževnega dne je slovesnost potekala v krogu maloštevilnih ljudi, kljub temu pa velja omeniti prisotnost Frana Orožna, načelnika in I. Macherja, blagajnika Slovenskega planinskega društva.

Kočo je blagoslovil gornjegrajski kaplan Jernej Vurkelc, po zapeti pesmi je o pomenu in namenu koče spregovoril načelnik Savinjske podružnice Franc Kocbek: "Častita družba! Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva je pred dvema letoma sklenila postaviti dve koči, namreč Mozirsko kočo in Gornjegrajsko kočo na Menini planini. Prvo smo takrat res postavili, druge pa zaradi raznih zaprek

nismo mogli. Šele lanskega leta smo dobili s sporazumljenjem knezoškofijskega oskrbnika g. Hofbaura od milostljivega knezoškofa prevzvišenega g. Missie dovoljenje za stavbo in les po znižani ceni, za kar ju danes najpriserčneje zahvaljujem."

Upravičenost gradnje prve koče na Menini planini najbolj dokazuje dejstvo, da je bilo še istega leta vpisanih v knjigo 207 obiskovalcev.

Kot rečeno, usoda Gornjegrajski koči ni bila naklonjena. Kljub številnim nadzorom, ki sta jih opravila predvsem Kocbek in Šijanec, so nepridipravi kočo leta 1920 požgali. Kljub prizadevanju nove koče ni bilo mogoče zgraditi, številne potrebe v Savinjskih Alpah so gradnjo nove koče vedno bolj odmikale v negotovost. Do nove, vendar sila preproste, koče so gornjegrajski planinci prišli ponovno šele

Gornjegrajska koča SPD na Menini - 1496 m

leta 1932. Zaradi majhnosti - bila je bolj pastirska kot planinska postojanka v bližini Vivodnika, na Grčki planini - so jo imeli gornjegrajski planinci bolj zase kot za splošne namene. Na žalost je tudi njo doletela usoda številnih lesenih zgradb. Na božični večer leta 1937, ko še sicer niso spali, je veter zanesel pod

streho iskre iz štedilnika. Vse kar so lahko storili je bilo reševanje osebne prtljage in zaradi mrzle noči takojšen sestop v dolino. V času pred drugo svetovno vojno so bili ljudje obremenjeni z drugimi, bolj pomembnimi skrbmi, zato je zatišje planinstva razumljivo.

Ob vsem tem velja omeniti, da je do leta 1904 stala severno od prve Gornjegrajske koče, na griču Lege, tam kjer stoji danes koča domžalskih radioamaterjev, preprosta kočica. Žal ni podatkov kdo in za kakšne namene je zgradbo postavil.

OB PRILIKI, KO JE SAVINJSKA PODRUŽNICA SLOVENSKEGA PLANINSKEGA DRUŠTVA PRVOKRAT KRESNI VEČER OBHAJALA IN PRVOKRAT NA VRHU "ZA BOGAMI" KRES GOREL. KRESOV VIDELO SE JE NAD STO.

FRANC KOCBEK

23. 6. 1898

Podpisanec je zvedel, da je dne 29.8. 1906 bila večja družba v tej koči, od katerih se nekateri niso vpisali v spominjsko knjigo in niso plačali predpisanih pristojbin in še tudi niso nikdar dali vinarja za "Slov. plan. društvo". Kdor ne mara plačati pristojbin, naj tudi ne rabi koče

Franc Kocbek

načelnik Savinjske podružnice SPD

11.10. 1906

VPISNA KNJIGA GORNJEGRajsKE KOČE

Vpisna knjiga Gornjegrajske koče je dragocen dokument, ki odkriva, kako in kaj se je godilo na Menini pred sto leti. Po zunanjem videzu nič posebnega, vezana je v polplatno, ne ravno z izbranim okusom. Na zadnji strani ima nalepko z velikim diagonalnim napisom: Slovensko planinsko društvo v Ljubljani 1893". Na nalepki je razviden žig Gornjegrajske koče. Sledijo trije prazni listi, nato pa skica dveh viharnikov s silhueto hoste v ozadju. Pod skico se je podpisal Fran Tratnik, akademski slikar iz Potoka v Zadrebki dolini. Slikar Tratnik je v knjigi vpisan na 93. strani kot 97. obiskovalec v leta 1902 med 126 obiskovalci, ki so tega leta obiskali Menino.

Prva sta se v knjigo 20.6. 1898 vpisala nadučitelj Franc Kocbek in njegova žena Vilma, zadnji vpis pa nosi datum 20.6. 1909. Knjiga je torej ver na priča obiska Gornjegrajske koče skozi 12 let. Število obiskovalcev v posameznih letih je bilo takole:

leta 1898 - 208,
1. 1899 - 190,
1. 1900 - 190,
1. 1901 - 188,
1. 1902 - 126,
1. 1903 - 152,
1. 1904 - 76,
1. 1905 - 128,
1. 1906 - 133,
1. 1907 - 186,
1. 1908 - 170.

Leta 1909 so se začeli v knjigo vpisovati z 1. majem, 20. junija je bilo vpisanih devet obiskovalcev. S tem datumom je bil vpis v prvo Gornjegrajsko knjigo zaključen. Seveda nikakor ni namen naštevati vseh Gornjegrajevcev,

ki so se v teh letih vpisali. Dejstvo je, da je velika večina vpisov slovenskih, od tega, kot rečeno, velika večina iz Gornjega Gradu in drugih krajev Zadrebke doline. V primerjavi z njimi je vpisov obiskovalcev iz Savinjske in Tuhinjske doline komaj desetina.

Ni potrebno posebej naglašati, da je največkrat vpisan prav načelnik Savinjske podružnice SPD Kocbek, njemu ob bok velja uvrstiti tajnika Šijanca. Vrla moža je pač družila skupna skrb za borno planinsko postojanko. Vsega skupaj se je Kocbek vpisal 64 - krat. Ob ustanovitvi markacijskega odseka Savinjske podružnice SPD je Kocbek markiral pot iz Gornjega Gradu, mimo kmeta Semprimožnika na Prag in Graščinski stan ter naprej do Gornjegrajske koče in Šavnič. Sicer pa je bil Kocbek pri vpisih precej skromnih besed. Kljub temu je razvidno, da je bil, da je bil na svoja pogosta pota na Menino zelo ponosen. Za njegovo požrtvovalnost so se mu nekateri, res, da zelo redki, obzirno zahvalili. Z lepo gesto so ga 5. avgusta 1905 počastili planinci iz Vranskega in Polzele. Čez vso stran so napisali: "Živel naš Kocbek!" in nalepili dve strani znankic "Narod sebi", ter poslali podružnici 38 kron 84 vinarjev po poštni nakaznici v Gornji Grad.

Med vidnejšimi Slovenci so se v knjigo vpisali prof. Fran Orožen, načelnik SPD in Emil Orožen, notar iz Trebnjega. V isti družbi je bil tudi prof. Ivan Macher. Iz Kamnika se je otvoritve udeležil abiturient Radivoj Peterlin - Petruška. 4. novembra 1898 je kočo obiskal stari pipar Josip Korenčan. Pod večer je prispel v Gornji Grad, ponoči "šel na sprehod

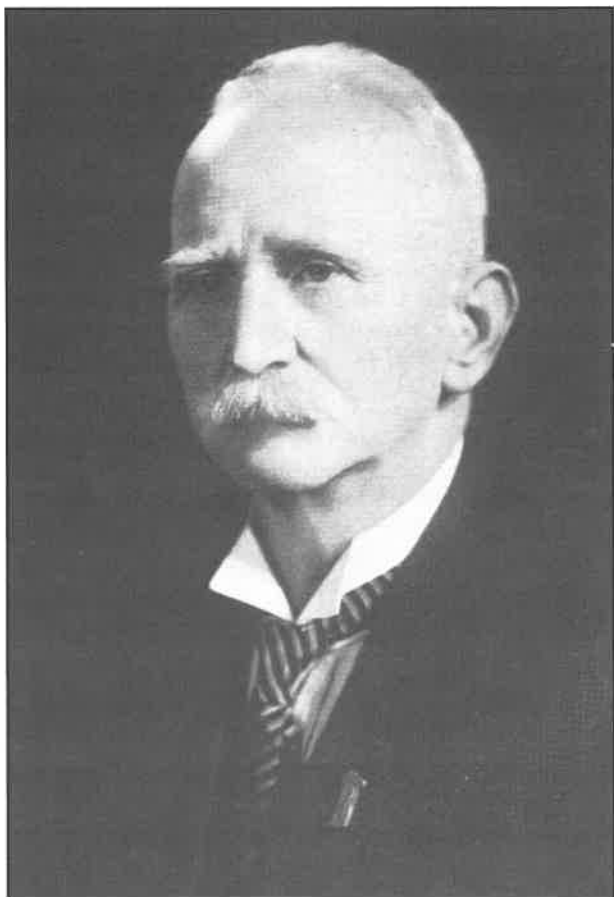
na Gornjegrajsko kočo, kjer se je jako dobro zabaval". Julija 1899 sta se vpisala Boris Zarnik in Rudolf Badiura. S sošolcem Petrom Jankovičem sta prišla prišla čez Kamniško sedlo prek Planjave in Škarij na Korošico. Kocbekova koča je bila zaprta, zato so morali vstopiti na silo. S Korošice so sestopili v Luče, odtod pa peš v Gornji Grad in ponoči do Gornjegrajske koče na Menini.

Avgusta leta 1901 sta se v knjigo vpisala dva slovenska planinska pionirja, učitelj Miško Kos iz Homca in nadpi par Hauptman, tajnik SPD. Leto pozneje je bil na Menini takratni odbornik SPD dr. Fran Tominšek, odvetnik iz Ljubljane, z otrokoma. Celjski gledališčnik Rafko Salmič je skupaj z Mirkom Megličem obiskal Menino julija 1905. Ob svoje ime je pripisal sentimentalno pesem in obračun zapitka. Salmič je bil kasneje aktiven odbornik Savinjske podružnice. Leta 1906 se je na Menini ustavil tudi svetovni popotnik matematik dr. Ivan Knific, leta 1907 pa prof. Evgen Jarc iz Kranja.

Ob površinskem opisu vpisne knjige pa je vendarle potrebno poudariti slovenski značaj, ki nadvse močno veje iz njene vsebine. Od skupno 1756 vpisanih jih je komaj 80, ki so z vpisom v gotici hoteli izkazati svoj nemški izvor. Med temi je nekaj domačinov, uradnih nosilcev germanizacije, pripadniki gozdarske službe in žandarmerije. Pov edano potrjuje, da je knjiga zares "gorogranska". Kar 1435 planincev iz krajev Zadrebke in Savinjske doline je zabeležilo svoje ime v zgodovinsko knjigo gornjegrajskega planinstva, od tega 1279 iz samega Gornjega Gradu.

PLANINSKA DRUŽINA TOMINŠKOV

Ob 70 - letnici slovenske planinske organizacije so bili za Planinski vestnik priobčeni članki o posebno

Dr. Fran Tominšek, predsednik SPD

zaslužnih planinskih delavcih, med njimi so prvaki gotovo tudi Tominški. Dr. Fran Tominšek je bil dolgoletni predsednik SPD, dr. Josip Tominšek, urednik Planinskega vestnika in dr. Stanko Tominšek, alpinist in član "zlate" alpinistične naveze.

Starejši brat Fran (rojen 26.11.1868) in tri leta mlajši brat Josip (rojen 4.3. 1872) sta bila iz kmečke družine, imenovane pri Portu. Oče je imel kmetijo na Slatini, tako se imenuje majhna vzpetinica pri Gornjem Gradu. Brata sta zgodaj začutila nemir planinske privlačnosti. "sple-

zala sva čisto sama na Ojstrico - v tistih časih ni bilo potov, ne markacij; ker nama kraj ni bil znan, je bilo treba že nekaj poguma - bilo je leta 1888..." je zapisal Fran, "z bratom Franom sva stala 2. avgusta 1900 prvič na vrhu Triglava, zdi ti se, kakor bi skoprnel v čiste višave, ko stojiš na tem kralju naših gora...", pa je zapisal Josip. Leta 1908 je Fran prevzel mesto predsednika Slovenskega planinskega

vsem pa predano planinski misli, tudi v razgibanih časih društvenega življenja. Tretji član Tominškove družine je bil Franov sin dr. Stanko, alpinist, fotograf in organizator, katerega je že leta 1920 zaslediti v društvenem odboru. Trojica Tominškov je pustila za seboj zapuščino, ki ostaja dragocena na vseh področjih planinskega delovanja. Še posebej in brez lažne skromnosti pa morajo o njihovem velikem delu govoriti rojaki Gornjegrajci. Njihov duh je namreč zaplaval v višave, kri ni voda, temu dokaz je nadvse žlahtno zlitje gornjegrajskih planinarjev z razsežnostmi v nebo kipeče narave.

Dr. Josip Tominšek, urednik Planinskega vestnika

društva, oktobra istega leta je tudi Josip prevzel v društvu sila pomembno funkcijo: postal je urednik Planinskega vestnika. Tako sta dve najpomembnejši funkciji pripadli članoma Tominškove družine. Vsa nadaljna desetletja je bilo njuno sodelovanje bratovsko in pristrčno, pred-

RAZVOJ GORNJEGRASKEGA PLANINSTVA PO II. SVETOVNI VOJNI

Čas vojne je čas nizkotnih dejanj in pritlehnih idealov, zato je razumljivo, da je v tem obdobju zastal tudi planinski korak ter utihnil rezek odmev gornikovega cepina. Za prelomno leto gornjegrajskega planinstva moremo šteti leto 1950, ko je bilo ustanovljeno Planinsko društvo Zgornje Savinjske doline, katero se je v poznejših letih preimenovalo v PD Gornji Grad. Pred tem so planinci iz Gornjega Gradu dve leti delovali kot "pomožna skupina", kot so se sami imenovali, pri PD Domžale. Vendarle je v njihovi zavesti vseskozi tlela bližina Menine planine, bližnjega planinskega zatočišča, lep kotiček zimskega in letnega uživanja. Sloga in požrtvovalno delo sta bili vodili povojnim pionirjem, njihovo območje pa je zajemalo področje Nove Štife, Bočne, Radmirja, Šmartnega ob Dreti, Ljubnega, Luč, Solčave in seveda Gornjega Gradu. V vseh krajih, razen Ljubnem, so bili v tem času že planinsko organizirani. Za prvega predsednika je bil izvoljen Martin Voščič, tajništvo je bilo zaupano Manci Rozman in Ivanu Potočniku, blagajno je vodil Karl Rifelj,

poleg njih pa so bilo v odboru še Nande Rifelj, Fanika Zupanc, Maks Bukovec, Franc Krajnc iz Bočne, Jože Grudnik iz Nove Štife in Ferdo Remic iz Šmartnega ob Dreti. Ob ustanovitvi je društvo štel 344 članov, magično številko 400 članov pa so želeli preseči še pred novim letom 1951.

Martin Voščič - Tinko, ustanovitelj in prvi predsednik PD za Zgornjo Savinjsko dolino v Gornjem Gradu

Imenovani, in vsi ostali anonimni, so se seveda še kako zavedali, da je Menina pojem in privlačnost samo in edinole z planinsko postojanko. Kot vemo je prva Gornjegrajska koča, v nikoli docela pojasnjenih okoliščinah zgorela leta 1920, ostale so skromne pastirske staje, ki nikakor niso zadostovale vse

zahtevnejšim potrebam planinskih obiskovalcev. Pred njimi je bila torej prva, vendar nikakor ne edina, naloga - gradnja planinskega doma na Menini planini. Veliko pripravljenost je izžareval njihov elan. Člane je potrebno vzgajati v duhu kolektivnosti, samopomoči jim vcepljati ljubezen do planin in jih obenem spoznati tudi z dolžnostmi, ki vežejo vsakega člana na planinsko društvo, je ob priložnosti dejal Martin Voščič - Tinko. Vendar vsa vnema in silna pripravljenost nista bila dovolj za začetek gradnje. Vedno znova so se morali soočiti z pomanjkanjem denarja, stara rana, ki spremlja vse zanesenjake, ne ozira se na čas in razpoloženje v družbi. Kljub temu so v letu 1952 uspeli posekati cca 160 kubikov lesa.

Ključ od Gornjegrajske koče se dobi v Gornjem Gradu pri g. Fr. Kocbeku in g. Ig. Šijancu, v Bočni pri županu g. L. Purnatu, na Vranskem pri županu g. K. Schwentnerju, v gornjem Tuhinju pri g. Tomažu Žavbetu.

ZAVETIŠČE NA MENINI PLANINI

Zavetišče so gornjegrajski planinci zgradili družno s pašniško zadrugo, s katero so si tudi delili prostore.

Otvoritev je bila 9. avgusta 1953. V zavetišču je bila ena soba, ki je hkrati služila tudi za kuhinjo in shrambo, ter sobo, kjer je bilo skupno ležišče za 14 oseb. Otvoritev se je udeležilo preko tristo planincev, zbrane pa je pozdravil vodja pripravljalnih del za nov dom Martin Voščič. Pred vojno je sicer stalo na Bibi planinsko zavetišče, ki pa ni zaradi lege v vznožju planine nudilo planincem nikakršnega razgleda. V svojem nagovoru se je Voščič spomnil tudi pokojnega Kocbeka, ki je živel in deloval v Gornjem Gradu in kjer je med drugim ustanovil tudi planinsko podružnico, ki je slavila v letu 1953 60-jubilej svojega obstoja.

Bočni. Nedelo se je najbolj odrazilo v izgubi članstva, so pa zato planinci iz Luč in Solčave delovali z veliko vnemo in požrtvovalnostjo. V začetku leta 1952 je društvo štel 298 članov. Že naslednje leto so Solčavani ustanovili lastno Planinsko društvo katerega, so se pridružili tudi lučki hribolazci. Z odhodom prizadevnih in srčnih mož zgornjega dela Zgornje Savinjske doline je v gornjegrajskem društvu nastala precejšnja vrzel.

Kljub izrednemu prizadevanju, čitanje starih zapisnikov odstira vzorno kronologijo, je gradnja planinske koče napredovala relativno počasi. Ne zgolj materialne, tudi izvedbene dileme so kresala različna mnenja med odborniki. Med leseno in zidano izbirbo so se odločili kompromisno. Za-

dostne količine apna in peska so omogočile zidano pritličje, nadstropje z ostrejšem naj bi bilo leseno. Gradbeni dela so bila v glavnem končana leta 1955, vendar je

bila uradna otvoritev šele 19.7.1959, torej štiri leta pozneje. S tem sta tudi Zadrečka in Tuhinjska stran Menine dobile na "svoji" planini dom, kakršnih je v sosednjih Savinjskih Alpah stalo že nekaj. Seveda pa narava stvari ni bila tako preprosta kot se mogoče pol stoletja pozneje zdi. Najprej je bilo

potrebno urediti zasilno postojanko. Kmetijska zadruga Gornji Grad je v svoji novozgrajeni pastirski bajti odstopila sobo, katero je bilo potrebno urediti. Vzidati je bilo potrebno štedilnik in postoriti precej drugih zadev. Kar nekaj nedelj se je Anton Špeh z delavci trudil, da so lahko organizirali ljudi, ki so odšli na Menino sekati les ter pripravljati drva in kamenje za apnenko. Precejšnje je bilo naprezanje odbora, vendar je, resnici na ljubo, potrebno zapisati, članstvo komaj zmoglo ali hotelo slediti smelosti vodilnih mož društva. Skoraj desetletje je torej minilo od prvih snovanj povojnega planinskega doma na Menini; številni so v njegove temelje in stene vgradili lep del življenja. Nujnost zgodovinskega spomina je dolžnost slehernega, naključnega ali od planinske zaljubljenosti odvisnega popotnika, ki ga pot privede do praga gostoljubne planinske postojanke na Menini planini.

Zanimivost občnega zbora 31. marca 1957. Menino planino je po mnenju prisotnih potrebno še bolj popularizirati z razglednicami in raznimi članki. Med drugim je bila jasno izražena potreba po telefonu. Služil naj bi za potrebe planinskega doma, v poletnem času bi bil dobrodošla pomoč kmetom. Pošta je svojo pomoč že obljubila, prispevek so kanili pridobiti tudi od Kmetijske zadruge. Ideja o "elektronski modernizaciji" Menine nikakor ni sad razmišljanja devetdesetih let, njene korenine, kot vidimo, segajo v pozna petdeseta. Hvala bogu, ostaja Menina še vedno pretežno neokrnjen rezervat sredi sodobnega sveta.

Pred kočo na Grčki planini pri Vivodniku

Gornjegrajsko planinstvo se je v prvih letih po vojni, kljub izredni volji posameznikov, spopadalo z mnogimi težavami. Gradbene smo omenili, za nameček je bilo čutiti mlahav odnos posameznih odbornikov. V začetku petdesetih let so popolnoma odpovedale planinske skupine v Novi Štifi, Šmartnem in

Udarniška sečnja lesa za dom na Menini

Otvoritev doma na Menini planini

“Dom je otvorilo PD Gornji Grad dne 19. julija 1959. Čeprav je slovesnost oviralo slabo vreme, so prihiteli na to lepo gorsko področje številni ljubitelji planin in borci, ki so med zadnjo vojno partizani v teh krajih. Sodijo, da je prireditev obiskalo od 400 do 500 ljudi.

Ob 11. uri se je začela najprej slovesnost pri spomeniku padlim borcem, ki je zgrajen iz kamnja, vanj pa je vdelana marmornata spominska plošča. Spomenik leži na lepem kraju, streljaj od doma. Po pozdravnem govoru predsednika PD Gornji Grad Jožeta Tratnika in poslanca v tem okolišju Toneta Kropuška, so vsi navzoči zapeli partizansko pesem, nato pa so predstavniki raznih organizacij, med njimi tudi PZS, položili vence na spomenik. Sloves-

nost je povzdignil vod borcev z zastavo in v partizanskih uniformah.

Tej slovesnosti je sledila otvoritev novega planinskega doma, ki leži na krasnem prostoru, od koder je lep razgled, zlasti po štajerski strani. Dom je že več let gradilo PD Gornji Grad in je bil zgrajen s finančno pomočjo ljudske oblasti, raznih organizacij in PZS. Po kratki uvodni slovesnosti je dom odprl podpredsednik PZS Mirko Fetih.

Dostop do doma je mogoč z več strani, glavne tri variante pa so naslednje: iz Gornjega Gradu z vrha Črnivca (z obeh izhodiščnih točk drži dobro markirana steza, s Črnivca traja hoja štiri ure) in iz Tuhinjske doline. V bližini vasi Laze v Tuhinjski dolini se odcepi gozdna cesta, ki je še v

izgradnji, možen pa je dovoz do vasi Okrog, od koder je do doma približno dve in pol ure hoje. Poti s te plati so slabo ali nič markirane in je najbolj zanesljiv dostop preko kmetijskega posestva Biba na Menini planini. Od Bibe do doma drži dobro markirana pot mimo zanimivih jezer. Z dograditvijo gozdne ceste bo dostop prav lahek, saj bo cesta pripeljala prav do Bibe, od koder je le tričetrt ure do doma. Dom ima lepo opremljene gostinske prostore ter deloma opremljene sobe in skupno ležišče. Okrog doma so idealni smuški tereni, Menina planina pa nudi krasno priložnost za oddih v mirnem gorskem svetu, polnem planinskih pašnikov in lepih gozdov.”

Planinski vestnik - 1959

Dom na Menini planini leta 1955

Zaslužen oddih med gradnjo doma

Po otvoritvi doma in spomenika NOB - nedelja 19. 7. 1959

Gornjegrajska koča na Menini planini je dodelana. Slovesno blagoslovljenje in otvoritev koče bode v četrtek dne 21. julija t. l. po sledečem vspredu: V četrtek ob 6. uri zjutraj, oziroma v sredo ob 3. uri popoldne odhod iz Gornjega Grada na Menino mimo Sv. Florjana. V četrtek ob 10. uri dopoldne slovesno blagoslovljenje in otvoritev koče. Popoldne ob 2. uri odhod po novo napravljenem in popravljenem potu v Bočno ali na Borovnico in v Gornji Grad. Vse p.n. prijatelje omerjene koče najuljudneje vabimo, da se udeležijo otvoritve. Posebnih vabil ne bomo razpošljali.

Markacisti na Menini planini aprila 1976

Od 21.1. - 31.1. 1962 je bil na Menini prvi smučarski tečaj. Organizirala sta ga mladinski odbor planinskega društva in aktiv Ljudske mladine Slovenije, vodja pa je bil Marjan Drčar. Smučarski tečaj so organizirali tudi v letih 1963 in 1964, vodstvo pa je za tragično preminulim Drčarjem prevzel Jože Venišnik.

Prvih pet let šestdesetih je minilo predvsem v velikem nihanju članstva. Beležen je bil precejšen osip in nenehna prizadevanja odbora za obnovitev članstva, predvsem mladine. Potrebno bi bilo poskrbeti tudi za popravilo doma. V letu 1965 so bile markirane naslednje poti:

Bočna - Šavnice - planinski dom

Bočna - sv. Primož in Felicijan - planinski dom

Černivec - Travnik - planinski dom

V letu 1966 pa so bile izvršene naslednje markacije:

Černivec - Travnik - planinski dom

Gornji Grad - sv. Primož in Felicijan - planinski dom

Planinski dom - Vivodnik - cesta proti Tuhinju

Planinski dom - Biba

Na vseh omenjenih poteh

so bile postavljene tudi orientacijske table.

Leta 1967 so smučarski tečaj izvedli v Sandrovi bajti (ime je dobila po graditelju Ivanu Potočniku - Sandro). Tokrat je bil tečaj v organizacijskih rokah TVD Partizan iz Gornjega Grada. Vodja je bil Jože Božič.

Med leti 1965 in 1970 je razvidno precejšnje nihanje v delovanju društva. Obilne gospodarske skrbi, zaradi katerih se je zanemarjalo pravo planinsko udejstvovanje, so razumljivo pustile posledice. Za nameček še nekajletne slabe izkušnje z oskrbniki, vse to je posledično pomenilo zmanjšanje števila obiskovalcev v domu. Odbor je menil, da je dom na Menini medijsko skoraj v celoti prezrt, torej je nujno v tej smeri nekaj storiti. Pri tem naj bi pomagala tudi Planinska zveza Slovenije, katera je imela na razpolago vse podatke o zmogljivosti doma, njegovi legi, možnostih dostopa in času obratovanja.

Leta 1968 so člani planinskega društva na občnem zboru določili jasne in konk-

Obnovitvena dela doma na Menini leta 1979

retne smernice za prihodnje delovanje planinske organizacije v Gornjem Gradu. Med drugimi so bile osnovne zadolžitve: vse moči vložiti v popravilo in obnovo doma, organizira se naj proslava ob 75 - letnici organiziranega planinstva, po možnosti naj se pripravi razstava zgodovinskega gradiva. Razen tega je vsa skrb veljala povečanju dejavnosti na področju planinstva, organizirati bo potrebno izlete, zimsko smučanje na Menini...

Občni zbor za leto 1969 je prinesel nekaj novih, predvsem organizacijskih, sprememb v delovanju društva. Poleg 15 - članskega upravnega odbora so imenovali tri sekcije, katere bi svoje naloge izvrševale samostojno. Delo gospodarskega, mladinskega in organizacijsko - propagandnega odseka je pov-

ezovalo tako imenovano predsedstvo : Franc Poznič - predsednik, Ferdo Rifelj - gospodar, Franc Špeh - tajnik, Ivan Presečnik - načelnik mladinskega odseka in Jože Tratnik - načelnik organizacijsko propagandnega odseka.

25.3. 1972 so se gornjegrajski planinci v spremstvu množice pogrebcev na gornjegrajskem pokopališču zadnjič poslovili od ustanovitelja, predsednika in dolgoletnega tajnika planinskega društva Martina Voščiča - Tinka. Pokojni je imel izjemne zasluge za razvoj planinstva, poleg tega je bil zelo aktiven družbeni delavec, lahko bi rekli, da je v letih po svetovni vojni oral ledino planinskega udejstvovanja na Gornjegrajskem.

Članom nadzornega odbora so se v zapisniško knjigo zapisale tudi naslednje, globoke in časovno vedno aktualne misli: "Od zadnjega občnega zbora 4.4. 1971 do danes je bilo 8 rednih sej, na katerih so se obravnavali problemi društva, zlasti pa problemi oskrbovanja, popraviljanja in vzdrževanja doma na Menini, ki beli lase vsakokratnemu upravnemu odboru. Člani odbora so si po svojih močeh prizadevali, da bi društvo privabilo čim več

članstva, ki bi bili bolj požrtvovalni in bi kot ljubitelji narave bolj posečali naše lepe planine, si tam krepili duha, čuvali lepote narave. Z markiranimi potmi in še kar dobro oskrbovanimi planinskimi postojankami jim je to omogočeno. Priporoča se, da bi se vršili skupinski izleti, zlasti z mladino in šolskimi otroki, ki naj postanejo pionirji, kakor so bili že včasih organizirani v planinskem društvu. Naš bivši nadučitelj Kocbek Fran je bil v najtežjih časih pionir planinstva in nam je svetel vzgled požrtvovalnosti in vztrajnosti - posnemajmo ga! V Gornjem Gradu, dne 19. maja 1973

Gornjegrajsko planinstvo je bilo vseskozi tesno povezano z usodo planinske postojanke na Menini. Prva polovica sedemdesetih let je bila zaznamovana z nenehno skrbjo za obstanek doma - simbola, ki je, bolj kot bi znali priznati, odigral odločilno vlogo pri ohranjanju planinske tradicije in povezanosti, ne samo planincev, temveč veliko večino ljudi v vzhodju Menine. Ni

torej presenečenje, da je prav nadzorni odbor društva, v tem času mu je predsedoval Jože Tratnik, kritično ocenil delo in prizadevanje oskrbnika. Kje dobiti dobrega oskrbnika, je bilo vprašanje, s katerim so se nenehno srečevali. Po vseh, bolj kot manj ponesrečenih, kombinacijah z različnimi oskrbniki se je leta 1976 upravni odbor odločil za popravilo in obnovo doma. Dom naj služi svojemu namenu. Povzeli so potrebne korake, začeli so zbirati prostovoljne prispevke pri domačinih, zlastih pri kmetih in vseh malih in večjih podjetjih. Uspeh ni izostal. Nabralo se je kar precej lesa od zasebnikov in gozdnega gospodarstva, na nekoliko manj posluha za pomoč so planinci naleteli pri firmah. Izjema je gornjegrajska Smreka, ki je po svojih možnostih vedno znala prisluhniti potrebam gornjegrajskih hri-

Betonska veselica - brez izjeme, tudi za vodilne ude društva

Izkop za kanalizacijo - na mladih svet stoji in tudi društvo

Adaptacija verande - avgusta 1979

bolazcev in tudi ob tej priliki ni bilo drugače. Svoj delež je obljubila tudi Planinska zveza Slovenije, vendar je ostalo zgolj pri obljubah. V Gornjem Gradu so bili prepričani, da se Menini godi krivica, zato so še bolj zavzeto poprijeli za delo. Med vsemi, ki so nesebično prispevali svoj delež, velja omeniti takratnega gospodarja Nandeta Riflja, ki je z izredno voljo neumorno zagrizel v delo. Kot prvo je bilo potrebno urediti okolico doma. Precejšen kup nesnage so iz doline nanosili nekulturni obiskovalci planine. Res je bil že skrajni čas za obnovo Gornjegrajske koče, če se izrazimo po "starem". Celo osnovnošolska mladina se je odzvala, skupaj z mentorji so znosili v dom več kot 40 kubikov kamnja. Betonske veselice so se vrstile, vsako nedeljo, teden za tednom so mojstri različnih profilov obnavljali planinski dom na Menini; končna podoba je ponos gornjegrajskih planincev in vredno zavetišče vsem, ki jih dobronamerna planinska srčnost privede pod krov.

Leta 1976 je društvo popravilo in ponovno markiralo

pot na Menino mimo Semprimožnika. Ob vsem opravljenem delu pa niso pozabili na družabni del življenja. O tem pričajo izleti po Savinjskih planinah in Julijcih ter udeležba na tradicionalnem zimskem pohodu na Stol.

Tudi sicer moramo v letu 1976 govoriti o preporodu Planinskega društva. Zasluga gre Tonetu Zupancu, alpinistu in vsestranskemu planinskemu zanesenjaku. Po vrnitvi v kraj je znal ljudi, ki so sicer vsak zase še kako prizadevno osvajali planinske vršace, navdušiti in organizirati. Brez posiljene prijaznosti moramo ta čas obravnavati kot eno prelomnih epizod v naravnem vzpenjanju in padanju društva. To je bil čas, ko je društvo zadihalo s polnimi pljuči. V poznih sedemdesetih

letih, v obdobju intenzivne gradnje, sta velik kamen v mozaik gornjegrajskega planinstva vgradila tudi Janez Repenšek in Franc Novak. Njune organizacijske sposobnosti so prišle še kako do izraza pri obnovi doma in še posebno pri gradnji pristave.

Planotasta Menina planina nudi poleg ostalih danosti skoraj idealne pogoje za smučanje. Nič naključnega torej, da je bilo leta 1978 organizirano prvo medruštveno tekmovanje planinskih društev takratne mozirske občine. Meninski veleslalom je postal tradicionalna prireditel, v dvajsetih letih ni bil izveden samo dvakrat, leta 1989 in 1998, zaradi višje sile v obliki pomanjkanja snega.

Leta 1978 je bil po dolgih letih ponovno organiziran planinsko - smučarski tečaj na Menini. Namen tečaja je bil predvsem spoznati osnovnošolsko mladino z življenjem na planini v zimskih pogojih bivanja. Prvi tečaj, za njega ima največ zaslug Ivko Poličnik, je lepo uspel, postal je celo tradicionalen in nepogrešljiv del življenja mladih planincev in njihovih vodnikov vse do danes.

Ivko in Franček se delata, da delata. Pomembno je da so temelji podbetonirani.

ZIMSKO DEŽURSTVO V PLANINSKEM DOMU

Na Menini pozimi 1979/80

Pisalo se je leto 1980 ko je padla odločitev, da se bo dom na Menini oskrboval tudi pozimi. Organizirano je bilo dežurstvo, za dežurstvo pa je bilo določenih 20 članov planinskega društva. Polovica jih je bila iz planinske šole - spoznali in navadili naj bi se na zimske razmere v gorah ter se usposobili za poznejše samostojno opravljanje del v planinskem domu tedaj, ko ni redno oskrbovan. V začetku in še danes je dom odprt vsako soboto in nedeljo, ne ozira se na vremenske razmere in količino snega. Še več, dežurstvo je postalo priljubljena družabnost, ki pogloblja prijateljske odnose med člani društva. Prijetno s koristnim bi dejali v prispodobi - zakurjena peč in skodelica vročega čaja zimskemu prišleku, ob prijaznem pozdravu, pač pomeni več kot zgolj obvezno vljudnost.

V osemdesetih letih so bile planinske in s tem povezane bivalne potrebe vse bolj

očitne. Ni torej slučaj, da je društvo največ sredstev namenjalo za dokaj redno vzdrževanje planinskega doma in ostalih spremljajočih objektov (vodni zbiralniki, pristava, strojnica, zunanji šank) na Menini. Nič manj zavzeto niso skrbeli za lepo in funkcionalno urejeno okolico, s tem so se izboljšali pogoji dela oskrbnika in seveda počutje planincev. Precej pozornosti je bila

vsa leta deležna ekološka problematika - ta postaja z načrtovano gradnjo radarskih položajev na Menini izredno občutljiva, za neokrnjenost naravnega planinskega okolja in bivanja planincev pa sploh življenjskega pomena.

Samo kratek sprehod skozi gospodarske aktivnosti društva, naključno je izbrano leto 1991, jasno izpričuje kleno zagnanost članov, ki so očitno več kot zgolj svoj prosti čas vgradili v planinsko postojanko na Menini. Omenjenega leta so kupili nove črpalko za vodo, krušno peč za večnamenski prostor, ves material za prekritje strehe na domu, opravili so zemeljski izkop za novo drvarnico, prekrili dom z pločevinasto kritino, uredili zunanjo okolico doma, pripravili drva za dolgo in sneženo zimo ter postorili kup manjših opravil, ki ostajajo slej ko prej v senci. Za vse naštetu in gotovo tudi kaj pozabljeno, so planinci opravili preko 1000 prostovoljnih ur, kar je za planinske razmere spoštovanja vredna številka.

Planinski dom pozimi

Zadnje dejanje pred postavitvijo razglednega stolpa

Krašovec in Zotler
preizkušata stabilnost
novega stolpa

Zimski tečaj otrok leta 1995

V dolini pa je megleno morje...

Kapelica odeta v sneg

Skupina nosačev tik pred planinskim domom

1979 - 70-letnica Pašniške skupnosti

1979 - razvitje planinskega prapora

PRAZNOVANJE 90 - LETNICE PLANINSTVA

Za gornjegrajske planince je bilo praznovanje visokega planinskega jubileja, za to priložnost so se 28. avgusta 1983 zbrali na Menini planini, še posebej slovesno. Ob planinskem domu so predali namenu novo pristavo, kot so poimenovali novo, v okolje prilagajajočo in predvsem koristno zgradbo. Z njo je planinska postojanka pridobila še štiri sobe, tako, da je v obeh zgradbah 28 postelj in seveda nepogrešljiva skupna ležišča v planinskem domu. To ni bil le praznik Kocbekov osemdesetih let, kot jih je v poročilu za Planinski vestnik imenoval

Janez Mavrič, ki tako kot nekoč on in njegovi sodelavci sebe vgrajujejo v zidovje planinskih postojank. Svoj dan so doživeli tudi tisti, ki jim sicer planine ne pomenijo kaj prida, pa so se vendar tistega dne podali na goro Gornjegrajevcev. Številne ure so vgradili v pristavo, znoja in odrekanja ne kaže omenjati - vse se veže s pripadnostjo in ljubeznijo, nekakšna notranja nuja peha te ljudi. Tudi zaradi tega občutka blaženosti po dobro opravljenem delu je priložnostni program izvenel še veličastnejše. Slavnostni govornik je bil član Ustavnega

sodišča SR Slovenije Tone Bole, ki je poleg besed zahvale sedanjim, osvetlil tudi medvojne dogodke na Menini planini. Svoje je dodal tudi Tomaž Banovec, predsednik Planinske zveze Slovenije in sploh je bila slavnost lepa priložnost za podelitev priznanj in plaket najzaslužnejšim. Kulturni del programa so požlahtili pevci iz Bočne, dramski igralec Andrej Kurent in člani domačega Kulturnega društva.

Leta 1992 je društvo zabeležilo najmanjše število članov v zadnjih petnajstih letih. Skupaj je plačalo člana-

Poškodba "Gornjegrajske koč".

Dne 29. junija t.l. so razni ljudje iz Rovta, Črete in Špitaliča (na Kranjskem) napravili izlet na Menino planino. Bilo jih je okoli 50, ki so v manjših skupinah hodili po planoti. Nekateri radovedneži so s svedrom na treh krajih prevrtali oknico in potem napravili podolgasto luknjo, za roko široko. Pred kočjo je stal lonec s posušeno rdečo barvo. Razposajenci so lonec razbili, z barvo pa vrata in stene pomazali. Žandarmerija sedaj pozveduje po zločincih ter jih ovadi sodišču.

rino le 143 članov. V letih od 1981 do 1990 je bilo v društvo včlanjenih od 300 do 386 ljubiteljev planin, tolikšen osip gre pripisati odločitvi upravnega odbora društva, da se članarina ne bo več pobirala po domovih ampak na enem samem, vnaprej določenem mestu.

Kljub neprijetnemu dejstvu delo društva ni zastalo. Poleg ustaljenih opravil in obveznosti so člani marljivo delovali v mladinskem odseku, gorski straži, markacijskem odseku, gorniški sekciji, CB sekciji in izletniški sekciji. Kupljena in montirana je bila nova oprema z pripadajočo elektroniko za pridobivanje elektrike s pomočjo sončne energije. Omenjena energija je potrebna predvsem za razsvetljavo doma in vzpostavitev zveze z dolino. Sanirano je bilo tudi staro

smetišče na Menini, organizirano redno in predvsem sprotno odnašanje vseh odpadkov v dolino. S tem je postala Menina še lepša in kar je pomembno bolj čista.

Seveda je bilo ponovno vse sile potrebno vložiti v pridobitev članstva. Predvsem mladini je bila posvečena precejšnja pozornost. Poleg zimovanja na Menini in tradicionalnega veleslaloma so organizirali letne planinske tabore, izvedli planinsko šolo in sploh poskušali pritegniti v svoje vrste čim več mladih. Za vse naštetu so bili seveda potrebni skupni napori in nenazadnje tudi denar.

Vendar ni zgolj Menina - čeprav najmarkantnejša in že kar romarska pot - priljubljena točka gornjegrajskih in vseh popotnih planincev. Na nasprotni strani doline se nič

manj veličastno bohotita Lepenatka in še posebej Veliki Rogatec. Ni torej slučaj, da je misel o gradnji bivaka na Kalu pod Rogatcem, prva ideja sega v leto 1983, kaj kmalu dobila dovolj zvestih zagovornikov. Leta 1994, v jesenskem času, so bile zasajene prve lopate, slab mesec pozneje pa je bila zgradba že pod streho. Veliko ljudi je sodelovalo pri gradnji, nekateri so pripomogli z lastnim delom, spet drugi so darovali potreben material, hrano ali kako drugače pripomogli k uresničitvi smelega načrta gornjegrajskih planincev. Tudi ljubljanska nadškofija, lastnica zemlje na kateri stoji bivač, je z veliko mero razumevanja soglašala z gradnjo.

Slovesnost predaje bivaka namenu se je ob prisotnosti množice planincev vršila 14. julija 1996. Bivač je predal

28.8.1983 - otvoritev pristave; govornik Tone Bole, član Ustavnega sodišča SRS

28.8.1983 - 90 let planinstva v Zgornji Savinjski dolini

namenu najstarejši član upravnega odbora Ivan Potočnik - Vanjo, nekaj besed je k slovesnosti dodal tudi predsednik društva Franc Pahovnik. Za vse odrasle člane planinske organizacije je ključ od bivaka na razpolago pri gospodarju v Gornjem Gradu (Nuša Purnat). Redno pa je oskrbovan in sicer od 1.6. do 30.9 planinski dom na Menini planini. Ostale mesece je dom odprt med vikendi in ob praznikih. Prizadevni gornjegrajski planinci bodo slehernemu obiskovalcu z veseljem postregli s pijačo, vročim čajem, na razpolago pa so tudi prenočišča.

Skupaj je bilo opravljenih preko 1400 prostovoljnih ur, temu je potrebno dodati sredstva, ki jih je društvo namenilo za nakup materiala in darovani material, razni prevozi in strojne usluge.

Pravilni politiki društva kaže pripisati dejstvo, da se je v letih 1996 - 97 članstvo povečalo kar za 55 odstotkov (iz 156 na 242 članov). Še posebej je razveseljivo, da se je v društvo ponovno vključilo veliko mladih in kar dvajset planinskih družin, kar dokazuje, da se za planinstvo v Gornjem Gradu in Zgornji Savinjski dolini ni bati.

Z različnimi odseki poskuša društvo pokrivati najširši interes članstva in vse starostne strukture v društvu. Med najprizadevnejšimi je gotovo mladinski odsek, poveljati je potrebno delo markacistov, ki vzorno skrbijo za pota, gorniški odsek v katerem se rojeva zametek alpinizma, tu je tudi smučarski odsek, ki trenutno edini v kraju skrbi za razvoj smučarskega športa, vse do veterani, ki z veliko vnemo hodijo

na skupne izlete.

V preteklem obdobju je bilo precej energije vložene tudi v borbo proti nameravani gradnji radarjev na Menini. V prizadevanjih proti nesmiselnosti države so se Gornjegrajcem pridružili številni ljubitelji planin in neokrnjene narave iz vse države, protiradarsko deklaracijo pa je na svoji skupščini sprejela tudi Planinska zveza Slovenije. 12. maja 1996 je bil na Menini organiziran protestni shod, ki je kljub izredno slabemu vremenu dobro uspel. Tudi v bodoče bodo vložene vse sile v to, da se ohrani Menina nedotaknjenost...

Volarska koča v Gospodnji; med gradnjo doma služila kot planinska postojanka

Kapelica Jezusa dobrega pastirja

Panorama Menine planine

Lepenatka in Rogatec z Bočne

1998 - Udeleženci zimskega tečaja na Menini

PREDSEDNIKI PLANINSKEGA DRUŠTVA

Martin VOŠČIČ 1.10.1950 - 30.11.1952
Ferdinand RIFELJ 30.11.1952 - 13.2.1955
Jože TRATNIK 13.2.1955 - 13.6.1965
Ivan LEVAR 13.6.1965 - 28.5.1967
Ivan PRESEČNIK (Knebl) 28.5.1967 - 2.3.1969
Franc POZNIČ, Dol 2.3.1969 - 4.4.1971
Iztok ZAGOŽEN 4.4.1971 - 20.5.1973
Ivan PUSTOSLEMŠEK 20.5.1973 - 9.5.1976
Anton ZUPANC 9.5.1976 - 23.4.1982
Matjaž DRČAR 23.4.1982 - 15.2.1986
Franc PAHOVNIK 15.2.1986 - 20.2.1988
Franc RUP ml. 20.2.1988 - 11.2.1990
Miran UGOVŠEK 11.2.1990 - 13.3.1992
Franc RUP ml. 13.3.1992 - 18.2.1994
Gustelj FALE ml. 18.2.1994 - 15.3.1996
Franc PAHOVNIK 15.3.1996 - 6.3.1998
Zdenko PURNAT st. 6. 3.1998 -

Gornji Grad

Dom na Menini planini (1468m)

OSKRBNIKI DOMA NA MENINI PLANINI

- 1958 - 59 Jože URANK, Gornji Grad
 1960 Gustelj FALE st., Gornji Grad
 1961 Fanika ZAJC, Duplica pri Kamniku
 1962 - 63 Ferdinand RIFELJ, Gornji Grad
 1964 Stane BOGATAJ, Kamnik
 1965 Berta, Viktor KOLAR, Mozirje
 1966 Ana SUŠNIK, Rudolf RIHTER, Stahovica
 1967 Ivan MLAČNIK, Luče
 1968 Ana SUŠNIK, Rudolf RIHTER, Stahovica
 1969 Cilka, Franc TIRŠEK, Gornji Grad
 1970 dom oskrbovan samo ob nedeljah in praznikih
 (cel avgust Ferdinand RIFELJ)
 1971 - 74 Slavko KADUNC, Kamnik
 1975 dom zaprt - zaradi adaptacije neoskrbovan
 1976 - 79 Ferdinand RIFELJ, Gornji Grad
 1980 - 84 Roza, Anton JANEŽ, Ljubno ob Savinji
 1985 Janez KUŠAR, Ljubljana
 1986 - 87 Fanika, Ivan POTOČNIK, Gornji Grad
 1988 Dragica, Jože ŽEMVA, Ljubljana
 1989 Fanika, Ivan POTOČNIK, Gornji Grad
 1990 Marta RAJSSNER, Ljubljana
 1991 - 92 Ančka KOROŠEC, Velenje
 1993 Jožica, Ivan CERAR, Dol pri Ljubljani
 1994 Primož KORDEŽ, Gornji Grad
 1995... Darinka, Franc GRUDNIK, Okonina

Bukev na Ravneh

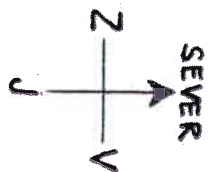

Encijan

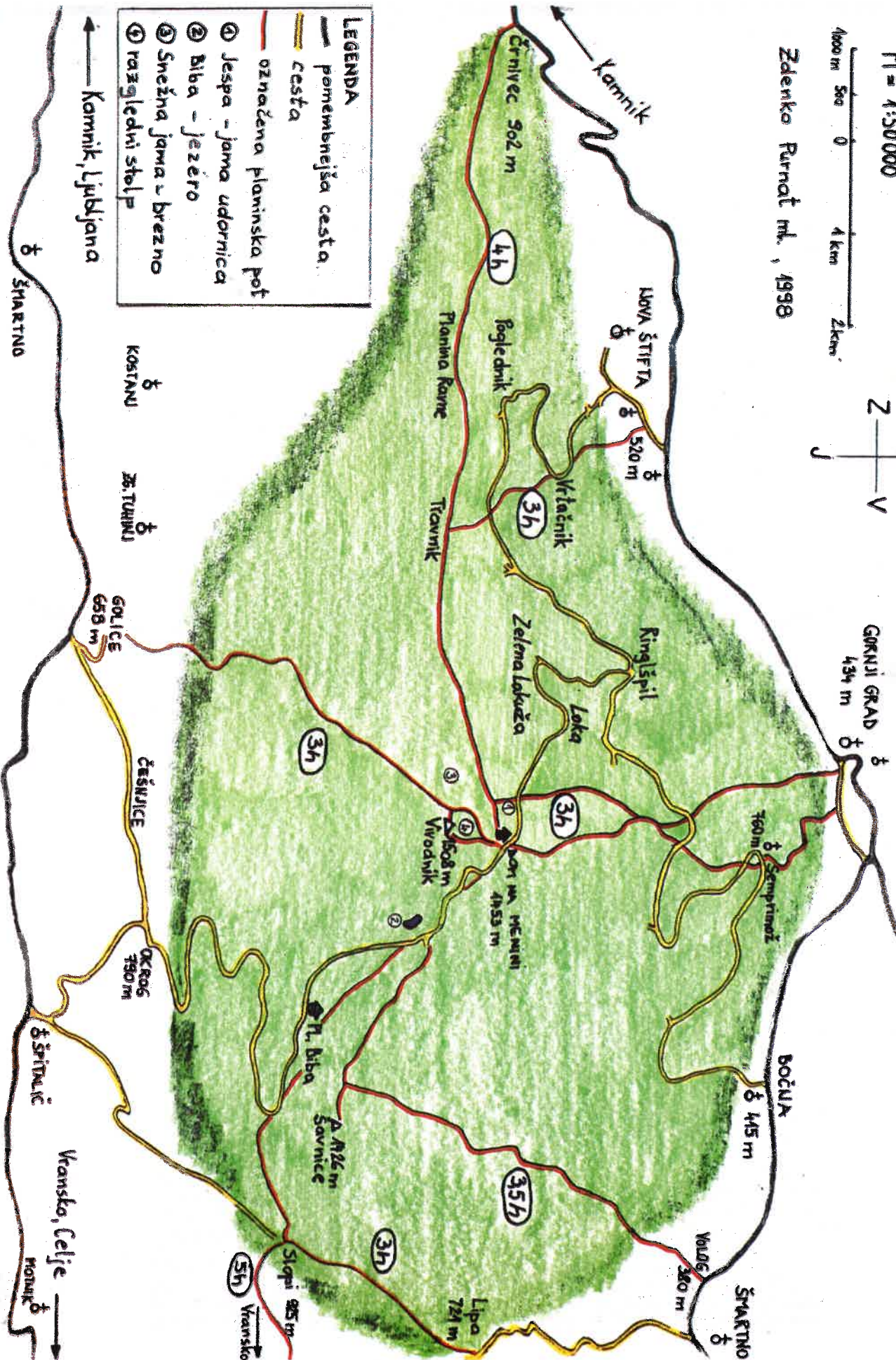
HEMA MENINE PLANINE

M = 1:50000

Zdenko Purnat ml., 1998

Logarska dolina → → → Mozirje, Celje

PLANINEC - ČUVAJ NEOKRNIJENE NARAVE

Avrikelj

Planinski podmladek - bodoči čuvaji
neokrnijene narave

“Tam, kjer murke cveto...”

Lepota in nedotaknjenost gorske narave pomeni današnjim planincem temeljni čar hoje v gore. Način življenja v hrupnih mestnih soseskah postaja vse bolj nezdrav, svoje pridenejo vse prevečkrat "nezdravi" odnosi v industrijskih kolektivih in uradih - zato pomenijo gore vse pomembnejšo dragocenost,

Otvoritev bivaka na Kalu

kot poslednja oaza miru in neskajljene naravne prvobitnosti. Temu pritrjujejo vsako leto številčnejše trume planincev in izletnikov na planinskih poteh. Usodna napaka v očeh zanamcev bi bila storjena, če ne bi znali in zmogli ohraniti planin in gora takšnih, kakršne smo podedovali od predhodnikov. Prav zato varstvo narave ne pritiče več zgolj zanesenim posebnem - je absolutna potreba vseh in vsakogar, ki čuti odgovornost do sočloveka in rodov, ki prihajajo. Skrb torej, ki jo ne smemo neodgovorno natovorit na ramena samo organiziranim planincem; že davno niso več edini obiskovalci planinskih razsežnosti. Naj si je družba še tako malo

svestna odgovornosti, vendar je na njej temeljna odgovornost za varstvo narave. Potreben je torej vzgled, ki bo dobil posnemalce ne samo v skoraj 100.000 članski planinski organizaciji - slednji na tem prostoru je soodgovoren za zdravo naravno okolje.

Kot rečeno, vse več ljudi obiskuje naše planine. Prenekateri med njimi nimajo privzgojenih osnovnih planinskih navad, čeprav v podzavesti čutijo, da je v planinah lepo. Pravemu hribolazcu je jasno, da si planin ne more lastiti - pot k zdravemu, tudi drugačnemu načinu življenja, je potrebno pokazati vsem željnih obiskovalcem. Ta potreba ustvarja pravico po kateri se sme od slehernega terjati, da spoštuje osnovna pravila kulturnega vedenja v odnosu do narave in, če hočete tudi do sočloveka na osamljeni planinski poti. Planinski svet je treba znati razumeti, mu prisluhniti, ga odkrivati in ga spoštovati. V vsej

njegovi, za človeka vse prevečkrat kruti, nepredvidljivosti. A kdor ne razume še nima pravice biti barbar. Ozreti se je potrebno okoli sebe, gore govorijo, njih govorica je edinstvena in neponovljiva. Kdor tega ne zmora ali ne želi mora ostati doma, pohajanje po gorskih razsežnostih je zanj nepotrebna izguba vseh časovno pridobitniških atributov sodobnega sveta. Vsem pa, ki prihajajo prvič in odprtega srca je potrebno pomagati.

Najboljša pomoč je vzgled! Zahtevna naloga, ki zahteva potrpežljivost in takt. Niso vse utrpane planike ugasnile zaradi objestnosti. To je ljubezen - žal iz napačnih korenin pognana, ki peha v smrt najžlahtnejšo med lepoticami planinskega cvetja. Pred neodgovornim zaljubljenecem jo pobožaj, z njo poklepetaj o skrivnostnih intimah lastne duše... Vzglede, ki bo dobil posnemalce in ohranil življenje žametni roži. Vse se razpreda na lep, človeški način. Kdor ga razume ostaja zastrupljeno hvaležen za vse življenje in za bodoče rodove. Kot kratkohačnik v šolski klopi. Nobena kazen in vzgojna pokora ga ne odvrneta od napačno naravnane svojeglavosti. Samo zdrav vzgled in prijateljski odnos. Včasih je potrebno postopek ponoviti; vendar se v vsakem primeru obrestuje. Tudi sramota ima namreč svoje meje.

Stolp na Vivodniku

ODPRAVE V TUJA GORSTVA

ODPRAVA

LETO ČLANI

Grosshafner 3076 m	Avstrija	1980	2
Grossglockner 3798 m	Avstrija	1981	6
Mont Blanc 4807 m	Francija	1983	22
Grosswenediger 3674 m	Avstrija ..	1985	4
Matterhorn 4478 m	Švica	1986	6
Monte Rosa 4634 m	Švica	1987	7
Grosswenediger 3674 m	Avstrija ...	1991	4
Grossglockner 3798 m	Avstrija ...	1994	7
Monte Rosa 3634 m	Švica	1995	8
Grosshafner 3076 m	Avstrija	1996	12
Olymp 2917 m	Grčija	1996	4
Mont Blanc 4807 m	Francija	1997	8
Wiesbachhorn 3564 m	Avstrija	1997	3

Zimska idila na Menini

Na vrhu Mont Blanca

TABORI MLADINSKEGA ODSEKA

LETO	KRAJ	VODJA
1982	Krnica, pod Mihovim domom	Franc Pahovnik
1983	Bohinj - Ribčev Laz	Franc Pahovnik
1984	Bohinj - Ribčev Laz	Gustelj Fale ml.
1985	potujoči: Okrešelj - Gornji Grad	Miran Ugovšek
1986	Vršič - Poštarski dom	Franc Pahovnik
1987	Log pod Mangrtom	Jana Pahovnik
1992	Krnica, pod Mihovim domom	Primož Jelšnik
1993	I. Bohinj - planina Pri jezeru	Zdeni Purnat
	II. Bohinj - Ribčev Laz	Gustelj Fale ml.
1994	I. Bohinj - Ribčev Laz	Mojca Bezovšek
	II. Bohinj - Ribčev Laz	Zdeni Purnat
1995	I. potujoči: Okrešelj - Robanov kot	Zdeni Purnat
	II. Krma	Matej Zavolovšek
1996	I. potujoči: Triglav	Franc Pahovnik
	II. Krnica, pod Mihovim domom	Blaž Presečnik
1997	I. Bohinj - Ribčev Laz	Aleš Veršnik
	II. Bohinj - Ribčev Laz	Klemen Petek
1998	Bavščica	Martina Petek

Zimski tečaj na Menini; kuharici Fanika in Micka

Jure v Snežni jami

IZ ČASTNEGA KODEKSA SLOVENSКИH PLANINCEV

Naravna bogastva in lepote domače zemlje so zaklad, iz katerega črpa planinstvo svojo moč in poslanstvo. Varovanje in negovanje narave je v najširšem družbenem interesu. Planinstvo je od njega odvisno in je zato toliko bolj dolžno, da naravo dosledno ohranja in je v tem prizadevanju drugim za vzgled. Vedno bolj množično obiskovanje gora, sodobna prometna tehnika in drugi dosežki civilizacije vse bolj ogrožajo prvobitnost gorskega sveta. Zato je skrb za varstvo okolja in narave pereča sodobna naloga planinske vzgoje.

Poleg splošnega varstva biosfere je posebna dolžnost

posebno še na vrhovih, počivališčih in razglediščih ne puščaj in ne odmetavaj ostankov, odpadkov in embalaže, temveč jih vzemi s seboj in odloži na smetišču!

Ne povzročaj hrupa s kričanjem in aparati, ne proži kamenja, ki ogroža ljudi in divjad, ne kuri ognja v gozdu ali njegovi bližini, da ne zanetiš požara, ne trgaj cvetja, ne glede na to, ali je zaščiteno ali ne. Ne delaj škode na

Cvetoče poljane rododendrona

planinskih pašnikov, objektih in nasadih.

Vedno misli na to, da imajo tudi tisti, ki prihajajo za teboj pravico do pristnega, čistega okolja.

pomembni medsebojni odnosi. Planinec - planincu - ČLOVEK! Če kaj potem so planine tiste, kjer se človek mora zavedati lastne majhnosti. Vzgojen planinec vedno prvi pozdravi kolega, ki je načrtovano traso ali vrh že osvojil. Četudi samo bežno srečanje mora izžarevati neprisiljeno povezanost, katero samo še gorski svet ohranja prvobitno.

Pristno prijateljstvo in gorkota krušne peči...

planinca, da skrbi za varstvo naravnih okolišev, ki so neposredno ali posredno povezani s planinstvom, zlasti varstvo gorskih predelov, naravnih parkov, planinske flore in favne, predvsem zaščiteneih cvetlic in živali, gorskih voda, planinskega ozračja in okolja.

Planinec naj posebno z osebnim vzgledom in ravnanjem prispeva k ohranitvi gorskega okolja. Na planinskih poteh,

Posebno planinci moramo varovati planinsko floro in druge posebnosti slovenskega planinskega sveta.

Bolj kot kjerkoli so v planinah in gorah

Sončna igra narave

USTANOVITEV PAŠNIŠKE ZADRUGE

Odveč je poudarjati tesno povezanost in sožitje, ki zaradi specifične soodvisnosti, vseskozi vlada med planinci na eni in gornjegrajskimi kmeti na drugi strani. Pravzaprav prave ločnice sploh ni, planina je vse povezala v varuhe in dobronamerne koristnike razsežnosti, ki še vedno v nekem smislu lajšajo materialno obremenjenost predvsem kmeta.

Ni torej naključje in še manj slučaj, da je prav Kocbek med prvimi začutil potrebo po ustanovitvi Pašniške zadruga v Gornjem Gradu. Številni zapleti okoli pašništva, vsa leta so se morali kmetje boriti proti veleposesti Marijograd, ki je grozila, da bo pašnike pogozdila, so botrovali ustanovitvi Pašniške zadruga v Gornjem Gradu. Pisalo se je 4. 5. 1908, njeno načelstvo pa je bilo sestavljeno iz Gornjegrajcev in okoličanov, med njimi so bili tudi kmetje iz Nove Štife, kar potrjuje, da je zadruga delovala na tem celotnem območju.

Zaradi specifične vloge kmeti so se zadruga v devetdesetih letih delovanja pridobila in tudi ohranila, je prav, da

njeno delovanje nekoliko temeljiteje predstavimo. V sklopu novoustanovljene zadruge so začeli prvo živino vpisovati v začetku junija 1908. Za delovanje so seveda potrebovali pravilnik, pozneje so izdelali tudi poslovnik, v katerem so bile opredeljene podrobnosti delovanja ter obveze in pristojnosti zadružnikov. Njeno delovanje je bilo vezano na občine Gornji Grad, Bočna in Nova Štifa. Po pravilih so lahko bili člani samo prebivalci omenjenih občin, pa še ti so morali "že od nekdaj" pasti na meniškiskih pašnikih. Za pravilno delovanje zadruge je bil zadolžen načelnik, posamezni pašniki so bili pod nadzorom članov načelstva. Iz poslovnika je razvidno, kdo je zadolžen za preskrbo z zdravili, nadalje precizno določa na katerem pašniku se sme pasti goveja živina in kje drobnica. Lastniki konj so bili obvezni svoje vrance dati na pašo nepodkovane, koze in svinje pa so bile iz zadružnih pašnikov izločene. Pašni čas je bil določen od 1. junija do 20. septembra. Načelstvo je vsako leto posebej določevalo koliko živine se sme pasti na

posameznih pašnikih, med ostalim je bilo poskrbljeno tudi za sanitarne ukrepe. Mirno smemo trditi, da je bil pravilnik zelo jasen tudi glede pastirja. Za začetek paše je moral pastirja s hrano oskrbeti tisti kmet, katerega prednik je minulo sezono oskrbel pastirja zadnji. Razumljivo je, da so kršitelje poslovnika tudi kaznovali in sicer z globo do 100 kron. V kolikor se je kršitelj ponovno spozabil mu je grozila celo izključitev.

Iz dokumentov Zadružne zveze v Celju je razvidno, da je bila v tistem času gornjegrajska Pašniška zadruga po številu zadružnikov najmočnejša na Štajerskem. Kot že rečeno, so se v zadrugo organizirani kmetje krepko borili za napredek živinoreje na svojem območju zato so se spori z lastnikom pašnikov, veleposilstvom v Gornjem Gradu kar vrstili.

Za celovitost pašništva je potrebno zapisati, da leta 1931 ustanovljena Pašniška in Zadružna zadruga v ničemer ni ogrozila uspešne delavnosti zadruge z začetka dvajsetega stoletja.

Novi pot iz Menine od Gornjegrajske koče v Bočno je dala napraviti "Savinjska podružnica". Todi je bil že deloma slab in zelo strm pot po gošči. Ta se je zdaj nakopal v mnogih ovinkih, tako da je hoja mnogo prijetnejša in lažja.

Otvoritev gornjegrajske koče. Dne 21. julija t.l. smo slovesno otvorili na Menini planini "gornjegrajsko kočo" Slov. plan. društva, katero je napravila naša vrla Savinska podružnica. Že prejšnji večer se je zbralo v novi, zelo pripravnosti zgrajeni koči nad 40 turistov in turistinj iz Gornjega Grada, Celja, Ljubljane in drugih krajev, čeprav je vreme še zelo neugodno. Počastil nas je tudi g. dvorni svetnik Šuklje s svojimi sinovi. V četrtek ob 10. uri dopoldne je kočo slovesno blagoslovil č. g. kaplan Vurkelc iz Gornjega Grada in sveti obred končal z izvrstnim planinski slavnosti primernim govorom. savinjske podružnice načelnik g. Kocbek je pozdravil vse navzoče in otvoril kočo. G. dvorni svetnik Šuklje je navdušeno govoril o pomenu in vplivu planinstva v Sloveniji. Načelnik Slov. plan. društva g. Orožen je potem zahvalil vse, ki so pripomogli k stavbi koče in otvoritveni slavnosti. Okoli poldne smo se večinoma razšli prav zadovoljni in veseli.

KAKO SMO NOSILI ŠAVJE Z MENINE PLANINE *

Minila so desetletja in postarali smo se. Ko pa pridemo po 60-letih skupaj z nekdanji mi sošolci in sosedovimi otroci, se kaj radi spominjamo dogodkov in drugih vragolij, ki smo jih za njega dni ugnali. Le redkokdaj izostane pogovor o "šavju", ki smo ga, še kot šolarji, nosili z Menine planine.

Ta naš opravek ni nekaj vsakdanjega, ampak je potrebno imeti primerno opremo, ki je obstojala iz treh

Panoramski pogled proti Savinjskim Alpam

močnejših lesenih palic, imenovanih "špriklje", dolgih kakih 70 - 80 cm, spodaj zvezanih z močnim konopcem.

Ko so šolmeštrovali še stari učitelji, smo imeli deljen pouk in v naše največje veselje prosti četrttek. Po predhodnem pomenku smo takoj po končanem popoldanskem pouku pripravili doma vsak svoje špriklje. Za popotnico smo zvezali culico iz žepnega robčka, nadevali vanj suhih hrušk in platičkov ter košček črnega zmesnega kruha, to nataknili na špriklje in jo urnih nog mahnili na planino.

Navadno se nas je zbralo tri do pet šolarjev, izjemoma smo vzeli s seboj tudi katero deklico, ki nam je bila nekakšna gospodinja, če smo rabili vodo ali za pripravo malice.

Pot na Menino je bila strma in dolga kakšne tri ure hoda. Tega se nismo ustrašili. Na Vrheh smo na moč zavriskali, da so Gornjegrajci čuli in vedeli, kako nam izda pot. Prva postojanka je bila "židana postelja" z mehko svileni travico porasla ploščad. Mimo "lesenega

praga" po hladnem bukovju smo prispeli čez "borovnico" k "bogatemu možu". Temu smo se oddolžili tako, da smo v debelo votlo bukev vrgli po nekaj za pest debelih kamnov. Od tu se je videlo v dolino, kjer se lepi

beli cesti iz Kanolščice in Šokata stikata z glavno cesto, ki vodi iz Gornjega Grada preko Črničca v Kamnik. Nasproti pa se očak Rogatec z devico Lepenatko ponosno ozira po Zadrebki dolini. Nekoliko prepoteni smo odrinili naprej in na "kegljišču" smo se pomerili, kdo izmed nas najbolje cilja. Sedaj je prišel na vrsto krst za tistega, ki je šel prvič na planino - za bruca. Ob strani je stala majhna prilično koničasta skala. Bruce smo prijeli in ga trikrat posadili na to skalo. Po ustoličenju je bil bruc sprejet med nas izkušene planince. Ta slavnost-

ni obred smo imenovali "cinkajzer", kar še danes v poznih letih radi obnavljamo ob različnih priložnostih. Dva dobra streljaja naprej je "kamniti prag" kjer smo se odločali za Gospodnje ali za Ovčji stan. Odločitev je navadno padla za Ovčji stan, ker je gori pastiroval Stenski Drejšča, s precejšnjo čredo ovac. V Gospodnjem je bil volar Capunov Janez, ki mu otroška družina ni nič kaj ugajala.

Čim bolj smo se bližali vrhu, tem večja radost nas je navdajala. V prostranem bukovem gozdu, kjer so se ponosno pozibavale vitke srebrne bukve, nam je postajalo malo tesno pri srcu, čeravno nas je bilo pet, ko smo se na tistem spomnili na volka v Rdeči kapi ali na medveda in krojača itd.. Ko je sonce že božalo vrhove planin, smo srečni in zadovoljni stopili na prostrano planinsko jaso. Odprl se nam je prelep in čudovit razgled na Zadrebko dolino, na razsežne kmetije med Raduho in Terom, pa preko valovite pokrajine tja do zelenega Pohorja.

In končno smo pri ovčarju Drejščetu. Vsi smo ene misli, toda nihče izmed nas ne more z besedo na dan. V raševinasti ponošeni in oguljeni obleki ter v lesenih coklah na nogah se nam je približal pastir Drejšča ter nam ponudil prijazno besedo in prenočišče. Saj je vedel, da nimamo namena se zvečer vračati domov. Radi smo sprejeli njegovo povabilo in postali smo njegovi gostje.

Padel je mrak in Menina se je zavila v temno zvezdnato noč. Vstopili smo v skromno ovčarsko bajto. To pastirsko

zavetišče je bilo iz brun in tramov zbito leseno ogrodje, krito s škodlami in je obstojalo iz enega samega prostora. Razen vrat ni bilo nobene izrezane odprtine. Na sredini je bilo ognjišče s kupčkom pepela, nad njim gliste s suhimi drvmi, ob steni pa še preprosto ležišče, nastlano s slamo; za pastirja je bila sešita tudi odeja. Dišalo je po suhem dimu, pastir Drejča je obesil na steno dva metra dolg, v štiri pramena spleten bič, ki mu je služil kot edino orožje na tej gorski višavi, mi pa smo ga z zavidanjem ogledovali in bi radi poskusili pokati z njim. Snel je z ramen potno torbo ter jo obesil na lesen klin pri vratih, stopil je k ognjišču, razgrenil je pepel, razpihal še tlečo žerjavico in kmalu so začela prasketati suha drva na ognjišču. Sedli smo okrog ognjišča in se zagledali v ogenj. Drejča je vzel s police črn glinast kokarski lonec in ga pristavil k ognju, nasul vanj ajdove moke in mešal toliko časa, da je moka zasvršala, ko jo je vrgel prgišče na ogenj. Kmalu je stala pred nami velika glinasta skleda povojenih zabeljenih žgancev, ki so se kar tresli, zraven pa je pristavil še skledo sladkega topljenega mleka. Lahko si mislite, s kakšno slastjo smo jih ogrenili. Ker je bilo poletje,

Pogled z Menine čez Slemenena proti jugu

je bilo v bajti dovolj toplo in odeje sploh nismo rabili. Ležali smo oblečeni, le čevlje smo sezuli.

V staji pred kočjo so meketale ovce, na ognjišču je pojemal ogenj, mi pa smo kmalu trdno zaspali. O gostoljubnosti starega ovčarja naj bo potoženo in njemu oproščeno, da smo se našli bolh, ki so nas tako opikale, da smo bili kakor potočne postrvi.

Vstali smo z ovčarjem vred, popili mleko s kruhom in se lepo zahvaljujoč poslovili od njega. Povabil nas je še. Odšli smo med šavje, ga namulili ter ga naložili lepo in pravilno med špriklje in tako nabasana bremena pustili na mestu. Lepo sončno jutro nas je zvalo po planini. Odšli smo k Gornjegrajski koči, ki jo je postavil naš nadučitelj Kocbek, ustanovitelj Savinjske podružnice in njen načelnik. Mimo Jespe ne smemo, ne da bi si jo ogledali od znotraj,

Rogatec in Lepenatka z Macesnoveca

posebno bruci. S seboj smo odnesli tudi nekaj ledu, ki smo ga odkrhnili od ledenih kapnikov, ga stlačili med šavje, da bi se pobahali, da smo z Menine prinesli led. Med potjo se je led počasi talil in se cedil po

zadnji plati za čevlje. Čeravno smo bili dodobra mokri, smo pa le pokazali domačim radovednejšem ostanke ledu iz Jespe v sredi največje poletne vročine.

S planine smo se navadno vračali po drugi poti, ki ni bila tako strma, a boljša. To breme šavja je tehtalo kakih 17 do 25 kilogramov. Zakaj smo hodili po šavje in čemu je služilo? To je planinska rastlina, ki je nisem videl v drugih gorskih predelih. Raste na Menini le v dobri zemlji, ima debele in mastne liste, ki prekuhani služijo kot dobra piča za prašiče. To je bilo nekdanj, danes pa nadomeščajo šavje druga močnata krmila.

* Besedilo je bilo najdeno med starimi arhivskimi dokumenti planinskega društva; očrtava planinske razmere pred letom 1920, zato ga objavljamo v originalu, brez lektorskih popravkov. Originalno pisanje je brez podpisa. Avtor zapisa je Jože Tratnik, nekdanji predsednik PD in dolgoletni učitelj v Gornjem Gradu.

VODNIKI PLANINSKEGA DRUŠTVA GORNJI GRAD

IME IN PRIIMEK	KATEGORIJA OPRAVLJANJA TEČAJA	LETO IN KRAJ OPRAVLJENEGA IZPITA	LETO ZA VIŠJO KATEGORIJO	TEČAJI
Mojca Bezovšek	A	1992 Bavščica	1994	8.11.1997 Žalec
Nataša Bezovšek	A	1996 Bavščica	1998	-
Primož Jelšnik	A	1990 Bavščica		-
Franc Pahovnik	A	1979 Bavščica	1981	8.11.1997 Žalec
	D (inštr.)	1980 Uskova 1981 Bavščica		
Jana Pahovnik	A	1981 Bavščica	1983	1997 Pokljuka
Blaž Presečnik	A	1990 Bavščica	1991	8.11.1997 Žalec
Janez Presečnik	A	1992 Bavščica	19.3.1996	8.11.1997 Žalec
Klemen Petek	A	1995 Bavščica	28.3.1997	-
Martina Petek	A	1996 Bavščica	1998	-
Zdenko Purnat	A	1992 Bavščica	1993	6.-7.5.1994 Grohat
	B	1996 Ledine	1998	29.8.-1.9.1996 Ledine
Jure Rojten	A	1996 Bavščica	1998	-
Aleš Veršnik	A	1995 Bavščica	28.3. 1997	1997 Pokljuka
Matej Zavolovšek	A	1994 Bavščica	1995	-

ODLIKOVANCI PLANINSKE ZVEZE SLOVENIJE

IME IN PRIIMEK	ODLIKOVANJE	LETO
1. Nataša Bezovšek	bronasti častni znak PZS	1998
	bronasti častni znak plan. vodnika	1998
2. Matjaž Drčar	bronasti častni znak PZS	1979
	srebrni častni znak PZS	1993
	srebrni častni znak plan. vodnika	1998
3. Gustelj Fale ml.	bronasti častni znak PZS	1993
	srebrni častni znak plan. vodnika	1998
4. Dani Fale	bronasti častni znak PZS	1993
5. Ivan Fale	bronasti častni znak PZS	1979
6. Peter Fale	bronasti častni znak PZS	1982
7. Ivan Fedran	bronasti častni znak PZS	1993
8. Albin Firšt	bronasti častni znak PZS	1998
9. Danilo Firšt	bronasti častni znak PZS	1993
10. Alojz Fortin	bronasti častni znak PZS	1998
11. Branko Krznar	bronasti častni znak PZS	1983
12. Franc Ločičnik	bronasti častni znak PZS	1998
13. Jani Majko	bronasti častni znak PZS	1998
14. Jožica Majko	bronasti častni znak PZS	1983
15. Edi Mavrič	bronasti častni znak PZS	1998
16. Franc Novak	bronasti častni znak PZS	1982
17. Nevenka Osovniker	bronasti častni znak PZS	1982
	srebrni častni znak PZS	1983
18. Franc Pahovnik	bronasti častni znak PZS	1982
	zaslužni znak MK	1983
	srebrni častni znak PZS	1993
	zlati častni znak plan. vodnika	1998
19. Jana Pahovnik	srebrni častni znak plan. vodnika	1998

Srečanje veteranov in upravnega odbora

Skupinski izlet na Triglav

20. Rafael Pahovnik	bronasti častni znak PZS	1983
	srebrni častni znak PZS	1998
21. PD Gornji Grad	pismena zahvala PZS	1979
	red zaslug za narod s srebr. zvezdo	1979
22. Klemen Petek	bronasti častni znak PZS	1998
	bronasti častni znak plan. vodnika	1998
23. Ivan Poličnik	st. bronasti častni znak PZS	1983
	srebrni častni znak PZS	1993
24. Ivan Poličnik ml.	bronasti častni znak PZS	1979
	srebrni častni znak PZS	1993
25. Andrej Potočnik	bronasti častni znak PZS	1983
26. Ivan Potočnik	bronasti častni znak PZS	1979
	srebrni častni znak PZS	1993
27. Marko Potočnik	bronasti častni znak PZS	1998
28. Franc Poznič	bronasti častni znak PZS	1979
29. Franc Poznič	bronasti častni znak PZS	1993
	srebrni častni znak PZS	1998
30. Blaž Presečnik	bronasti častni znak PZS	1998
	bronasti častni znak plan. vodnika	1998
31. Ivan Presečnik	bronasti častni znak PZS	1993
32. Janez Presečnik	bronasti častni znak PZS	1998
33. Anica Purnat	bronasti častni znak PZS	1983
	srebrni častni znak PZS	1993
34. Zdeni Purnat	bronasti častni znak PZS	1998
35. Zdenko Purnat	bronasti častni znak PZS	1993
36. Marija Pustoslemšek	zaslužni znak MK	1983
37. Mojca Pustoslemšek	bronasti častni znak PZS	1998
38. Jože Rajter	bronasti častni znak PZS	1993
39. Jože Remšak	bronasti častni znak PZS	1983
	srebrni častni znak PZS	1993
40. Fanika Repenšek	bronasti častni znak PZS	1998
41. Janez Repenšek	bronasti častni znak PZS	1982

42. Tomaž Repenšek	bronasti častni znak PZS	1982
43. Ferdo Rifelj	srebrni znak PSJ	1966
	srebrni častni znak PZS	1970
	spominska plaketa PZS	1975
	zlati častni znak PZS	1983
44. Jure Rojten	bronasti častni znak PZS	1998
45. Stane Rojten	bronasti častni znak PZS	1993
46. Franc Rup	bronasti častni znak PZS	1982
	srebrni častni znak PZS	1993
47. Marija SLatinšek	bronasti častni znak PZS	1993
48. Silvo Šinkovec	bronasti častni znak PZS	1982
49. Jože Špeh	srebrni častni znak PZS	1975
	zlati častni znak PZS	1982
50. Marta Tesovnik	srebrni častni znak plan. vodnika	1998
51. Matjaž Ugovšek	bronasti častni znak PZS	1993
52. Miran Ugovšek	zaslužni znak MK	1983
	bronasti častni znak PZS	1993
53. Jože Venišnik	bronasti častni znak PZS	1979
	srebrni častni znak PZS	1993
54. Aleš Veršnik	bronasti častni znak PZS	1998
	bronasti častni znak plan. vodnika	1998
55. Blaž Vodušek	bronasti častni znak PZS	1993
56. Lovro Vodušek	bronasti častni znak PZS	1993
57. Martina Zakrajšek	zaslužni znak MK	1983
58. Matej Zavolovšek	bronasti častni znak PZS	1998
	bronasti častni znak plan. vodnika	1998
59. Ivan Zidarn	bronasti častni znak PZS	1982
60. Anton Zupanc	bronasti častni znak PZS	1979
	srebrni častni znak PZS	1993
61. Andrejka Žerovnik	bronasti častni znak PZS	1998
62. Rafael Žerovnik	bronasti častni znak PZS	1982
	srebrni častni znak PZS	1993

Malica po naporni pripravi drv

ČLANSTVO PLANINSKEGA DRUŠTVA GORNJI GRAD

Leto	Člani	mladinci	pionirji	člani A	člani B	člani C	skupaj
1950							344
1951	400	50					450
1952	360	31					392
1953	191	34	15				240
1954	147	26	27				200
1955	150	40	35				225
1956	150	40	35				225
1957	125	31	41				197
1958	125	34	37				196
1959	110	40	59				209
1960	101	44	66				211
1961	100	50	50				200
1962	100	65	55				220
1963	90	41	34				165
1964	90	34	50				174
1965	100	50	50				200
1966	64	18	30				112
1967	62	9	27				98
1968	80	20	30				130
1969	79	15	99				193
1970	46	2	98				146
1971	55	4	80				139
1972	41	3	80				124
1973	56	10	80				146
1974	54	10	80				144
1975	60	20	90				170
1976	54	15	90				159
1977	92	33	61				186
1978	115	53	39				207
1979	134	65	65				264
1980	155	85	78				318
1981	201	83	102				386
1982	175	55	102				332
1983	212	69	102				383
1984	187	33	86				306
1985	168	25	85				278
1986	222	26	103				351
1987	276	35	76				387
1988	300	50	100				450
1989	205	20	60				285
1990	166	9	44				219
1991	142	19	43				204
1992	101	14	28				143
1993			8	96	42		146
1994			12	93	55		160
1995			10	92	54		156
1996			14	143	68		225
1997			12	142	88		242

IZ VPISNE KNJIGE NA MENINI V LETIH 1898 - 1907

Ob priliki pregledovanja škode. Povzročena po zlobnih ljudeh, dne 29, junija 1898 ob 2. uri popoldne. Da se ni v kočo zlomilo in inventar pokradel se je zahvaliti le poštenim domačim pastirjem.

Franc Kocbek
1. 7. 1898

V zadevi "Savinjske podružnice Slov. pl. dr." urejala in nadzorovala kočo. Obenem znamenovala pot v Bočno.

Franc Kocbek
Ignac Šijanec
15. 7. 1898

Dne 6. 7. 1899 prvokrat na Menini v planinski koči, v družbi gospoda Kocbeka, Schehela. Živijo!

Josip Gašpanien
k. k. orožnik
Gornji Grad

Plačala bova g. Kocbeku v Gornjem Gradu. Ponoči tulil je zunaj vihar, grmel je in bliskalo kakor bi se svet podiral.

Remše Fortunat
Prislan Franjo
Gornji Grad, 17./18. 7. 1900

Na lovu divjega petelina tukaj došel, jako utrujen sem. Vreme prav lepo, po noči nekoliko dež, a zato je sedaj krasno. Živelo Slovensko planinsko društvo.

Janko podbrežnik
desetnik pri c.i.k. dragonskem
polku št. 5 iz Špitaliča
19. 5. 1901

Vreme najugodnejše. razgled na Solčavske planine krasen, vsega v Savinjsko dolino zakrivale žalibog megla. "Srce je polno, srečno je".

Franc Kocbek
4. 9. 1902

Vsak kdor v kočo stopi, ima plačati 20 vinarjev vstopnine, vse drugo pa po pristojbinskem tarifu, izjemoma uradniki graščine. Otroci imajo v koči bivati samo v spremstvu odraslih. Tudi onim, ki se ne bodo ravnali po domačem redu, se bode sodnijskim potom postopalo.

načelstvo
Savinjske podružnice Slovenskega
planinskega društva
Ignac Šijanec Franc Kocbek
tajnik načelnik
5. 7. 1903

Tokrat v knjigi napisan 50 krat.

Ignac Šijanec
Gornji Grad
20. - 21. 7. 1904

Ob priliki prvega letošnjega nadzorovanja našel ključavnico pokvarjeno in pušico ukradeno. V pušici je bilo po knjigi 18 kron. Sramota, da se niti planinske kočje v miru ne pusti.

Franc Kocbek
načelnik
5. - 6. 6. 1907

ZGODOVINSKI PREGLED PLANINSTVA V GORNJEM GRADU

26.1. 1863 - v Ločkem vrhu (Slovenske gorice) rojen Franc Kocbek

25.11.1869 - pri Portu rojen dr. Fran Tominšek, predsednik SPD od 1908 do 1931

4.3. 1872 - pri Portu rojen Franov brat dr. Josip Tominšek, urednik Planinskega vestnika od 1908 do 1941

1890 - Kocbek pride v Gornji Grad za nadučitelja

20.8. 1893 - ustanovitev Savinjske podružnice SPD

21.7. 1898 - otvoritev Gornjegrajske koče na Menini planini

4.5. 1908 - ustanovitev Pašniške zadruge v Gornjem Gradu

21.4. 1912 - sedež SP SPD se iz Mozirja preseli v Gornji Grad

oktober 1920 - Gornjegrajska koča je pogorela

12.5. 1927 - sedež SP SPD se iz Gornjega Gradu preseli v Celje

Franc Kocbek odstopi z mesta načelnika SP SPD

7.8. 1930 - V Gornjem Gradu umrl Franc Kocbek

3.7. 1932 - otvoritev "Grčke koče" na Menini

25.12.1937 - "Grčka koča" je pogorela

1948 - ustanovljena gornjegrajska sekcija PD Domžale

1.10. 1950 - ustanovljeno PD Gornji Grad

1952 - prvo delo na Menini za nov dom - posek lesa

9.8. 1953 - odprtje zavetišča PD na Menini v pastirski koči
1955 - dom na Menini pod streho

19.7. 1959 - otvoritev doma na Menini

1961 - PD organizira smučarski tečaj v domu na Menini

1964 - postavili razgledni stolp na Vivodniku

1964 - otvoritev radioamaterske brunarice na Lega

1969 - cesta od jezera Biba do planinskega doma

23.3. 1972 - umrl ustanovitelj PD Martin Voščič - Tinko

1975 - pričetek obnovitvenih del (oživljena dejavnost PD)

1976 - pomarkirali poti na Menino, obnovili ograjo okoli doma, zabetonirali tlake v domu, premestili kuhinjo, prenovili jedilnico, napeljali elektriko, kupili agregat, pokrili dom z eternitom

1976 - cesta iz Bočne do planinskega doma

1977 - zgradili spodnji rezervoar za vodo

14.8. 1978 - slovesnosti ob otvoritvi delno prenovljenega doma

1978 - zimski tečaj za osnovnošolske otroke

18.8. 1979 - organizirali kviz mladih, razstava zgodovine PD

26.8. 1979 - otvoritev obnovljenega doma - proslava - razvitje prapora PD, 30 - letnica povojnega planinstva v Gornjem Gradu

1980 - postavili nov razgledni stolp na Vivodniku

1980 - zaključili gradnjo "pristave" do tretje faze

1.11. 1980 - uvedeno zimsko dežurstvo na Menini

1981 - kupili društveni prostor v Gornjem Gradu, obnovo končali leta 1983

1982 - umrl soustanovitelj društva Jože Tratnik

28.8. 1983 - otvoritev "pristave"

1985 - brigadirji čistili pašnike na Menini - republiška akcija

1986 - kupili CB postajo - veza z dolino

1987 - zgradili hišico na spodnjem vodnjaku

1988 - kupili nov agregat 15KW

1989 - preko 40 brigadirjev čistilo pašnike

1990 - otvoritev in blagoslov kapelice na Menini

1991 - pokrili dom s pločvino Trimobrebne in zunanji šank z eternitom

1992 - napeljali centralno kurjavo - nova krušna peč

1993 - montirali sončno celico, kupili UKV postajo

1.10. 1994 - pričetek gradnje bivaka na Kalu

1995 - podrli stolp na Vivodniku (mednarodne geometrične satelitske meritve)

12.5.1996 - zborovanje prijateljev Menine proti postavitvi radarjev

14.7. 1996 - otvoritev bivaka na Kalu

1996 - postavili novo ograjo in uredili parkirišče

1996 - nov razgledni stolp na Vivodniku

1998 - vzdrževalna dela - pleskanje doma, zamenjava vrat v nadstropju, lamelni pod v sobah

25.6. 1998 - 90 - letnica Pašniške skupnosti Gornji Grad

15.7. 1998 - 135 - letnica rojstva Franca Kocbeka

18.7. 1998 - osrednja proslava ob 100 - letnici Gornjegrajske koče na Menini planini

AVTOPREVOZNIK B & A

Božidar Aubrecht s.p.
Nove trate 33a, MOZIRJE
tel.: 063 833-371

Belaj Stanko s.p.

avtoprevoznik
Kropa 2 - 3342 Gornji Grad
telefon 063/845-339

ŠIVILJSTVO S MODEL

Sonja Bezovšek, s.p.
Attemsov trg 35, 3342 Gornji Grad
Telefon: 063/843-406

VRTNARSTVO, CVETLIČARSTVO IN DARILNI BUTIK

BILBAN Robert s.p.

VRTNARSTVO GSM: 041-694-890
Sp. Piričice 42, 1215 Medvode, tel/faks: 061/621-360
CVETLIČARSTVO IN DARILNI BUTIK
Attemsov trg 17, 3342 Gornji Grad, tel.: 063/843-583

BIFE NOVA ŠTIFTA

ANČKA SUHOVRŠNIK

Avtoprevoznik

Rudi Černešek
Tirosek 32
3342 GORNJI GRAD
tel: 063/843-652

TRANSPORT

ČEŠNOVAR

SP. REČICA 68
3332 REČICA OB SAVINJI
Tel.: 00386-63 833 188
Fax: 00286-63 833 581
Mob.: 041-649 762

SLOVAN

Vransko 54
3305 Vransko
Tel.: 063/725 430

TROBEJ

Attemsov trg 12
3342 Gornji Grad
Tel.: 063/843 006

TRGOVINA NA VELIKO

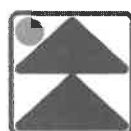
GAMIT d.o.o.

GLIN GRIF d.o.o. NAZARJE

STROJNA OBDELAVA KOVIN
MEHANIČNA-KLJUČAVNIČARSKA DELA
OBRATNA DELA V GRADBENIŠTVU

KROVSKO-KLEPARSKA DELA
ELEKTROINSTALACIJE
IZPOSOJA GRADBENIH ODROV

☎ (063) 423-15-25
☎ (063) 832-542

glin
K&M
nazarje

GLIN K&M d.o.o.
Tovarna pohištva in oplemenitenih plošč
3331 Nazarje - Lesarska 10 - Slovenija

tel. + 386 (0) 63 40 24 320
fax. + 386 (0) 63 832 341
e-mail: info@glin-km.si
http://www.glin-km.si

Anita Gole s.p.

KOCBEKOVA 7,
3342 GORNJI GRAD
063 843 - 428

GORDON design

GORDON d.o.o.
3342 Gornji Grad
Attemsov trg 42
Tel.: 063 843-267

AVTOPREVOZNIŠTVO

Ivan Kaker s.p.
Podvolovljek 44, p. LUČE
tel.: 063/844-283

AGM

AVTOPREVOZNIŠTVO IN STORITVE
Z GRADBENO MEHANIZACIJO

Mitja Kolenc s.p.
Spodnji trg 23
3342 Gornji Grad
tel.: 063/843-094

STARA PEKARNA

KRAMER JANEZ s.p.
TLAKA 32, GORNJI GRAD
Tel. 063 841-371

TRGOVINA KRIM CENTER

Marija Križnik s.p.
Na trgu 28, Mozirje
Tel. 041/695-061

TRGOVINA KRZNAR

- GORNJI GRAD, SPODNJI TRG 22, tel. 843-262
- KOKARJE 1, tel. 833-966
- POBREŽJE 2, tel. 845-286

Marjan KRZNAR

OBRTNA CONA LOKE
3333 Ljubno ob Savinji
Tel.: 063/ 841 107
STANOVANJE:
Podsmrečje 7
3342 Gornji Grad

MIZARSTVO ČASL

Rajko ČASL s.p.
Prihova 46, 3331 Nazarje
Tel/faks: 063 831-062

MIZARSTVO IN ŽAGARSTVO

MIKEK

Bočna 56 3341 Šmartno ob Dreti
Tel. in faks: 063/845-280, Mobitel: 0609/610-386

mga

mali gospodinjiski aparati, d.o.o. Savinjska cesta 30, 3331 Nazarje
tel.: 386-63 42 300, 42 30 320, faks: 386-63 42 300, 42 30 352

AVTOPREVOZNIŠTVO

Dejan Nadlučnik s.p.
Radmirje 106, tel. 063 841-377
3333 LJUBNO OB SAVINJI

AVTOPREVOZNIŠTVO IN PREVOZ OSEB

Nadlučnik Franc s.p.
Radmirje 104, tel. 063 841-377
3333 LJUBNO OB SAVINJI

RAZREZ, PRODAJA IN PREDELAVA

Franc OGRADI s.p.
Spodnji trg 39
3342 GORNJI GRAD

LESA

LESNA GALANTERIJA IN MIZARSTVO

FRANC PAHOVNIK s.p.

Novo naselje 15
GORNJI GRAD
Tel./faks: 063/843-249

RAČUNALNIŠKI INŽENIRING

Matjaž Pečnik, s.p.

Šentjanž 10, 3332 Rečica ob Savinji
Tel.doma: (063)-841-535 Tel.služba: (063)-42-31-534
E-mail: matjaz.pecnik@siol.net

AVTOPREVOZNIŠTVO

Marko Poiškruh

Tirosek 29a
3342 Gornji Grad
Tel.&faks: 063/843-502
GSM: 041/696-056

Oktavij HRVATIN

Jožica PURNAT

Slovenija
Stara cesta 3
6320 Portorož
Tel.: 066/ 78 218

PRIVATNE SOBE

RTV
IN

Zdenko Purnat, s.p.

**KNJIGOVODSKI
SERVIS**

Novo naselje 43, Gornji Grad
Tel.: 063/843-424

ELEKTROMECHANIKA

Izdelava in servisiranje:

* zobotehnične opreme

* elektro preme za galvanike

usmerniških in napajalnih naprav

Franč Pustoslemšek, ing. el.

Spodnji trg 17
3342 Gornji Grad
Slovenija

Tel.&Faks: 063/ 843 092

TRGOVINA SERVIS

Attemsov trg 9
Gornji Grad 3342

Tel. in faks: 063/843 236, 843 007

RIHTER - LESARSTVO d.o.o.

izdelava ostrešij

Dol 14 GORNJI GRAD

Tel.: 063 843 284

KOVINO OOBDELAVA

Rojten Stanislav s.p.

SPODNJI TRG 7,
3342 GORNJI GRAD

RUP

d.o.o.

PREDELAVA IN PRODAJA MESA
IN MESNIH IZDELKOV

Attemsov trg 11, Gornji Grad

Telefon: 063/843-084

Savinja

PODJETJE TRGOVINE, TURIZMA IN PROIZVODNJE p.o.
MOZIRJE

KLJUČAVNIČARSTVO

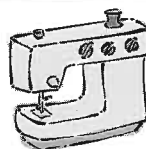
SEDUŠAK NANDE s.p.

Kocbekova c. 15

3342 GORNJI GRAD

Tel./faks: 386 63 843 610

IZDELAVA VARNOSTNIH KLJUČAVNIC,
ZAŠČITNE OKENSKE MREŽE,
VODOVODNE IN TOPLOTNE INSTALACIJE

IZDELOVANJE TEKSTILNIH IZDELKOV

ŠIVILJSTVO STENŠAK

DANICA STENŠAK S.P.

Šmiklavž 51, 3342 GORNJI GRAD

Telefon: 063/ 843 472

Telefon / faks : (063) 843-075

Izdelovanje strojnih naprav in montaža

Janez Štiglic

Attemsov trg 18
3342 Gornji Grad

Nudimo:

- obdelavo kovin na CNC strojih
- struženje
- okroglo zunanje in notranje brušenje
- plansko brušenje
- kaljenje v zaščitni atmosferi
- izdelava klišejev za tampotisk

TEL COM

TELEKOMUNIKACIJSKE NAPRAVE IN OPREMA
SVETOVANJE, PRODAJA, MONTAŽE, VZDRŽEVANJE

Dušič Martin
Žlabor 21 3331 Nazarje

Tel. 063/ 834-120

fax. 063/ 834-013

NMT. 0609/ 617-656

GSM. 041/ 617-656

e-mail telcom@siol.net

gostilna

IRENA TIRŠEK

Attemsov trg 21

3342 Gornji Grad

☎ 063/843-055

BAR RISANKA

Martina Tratnik s.p.

Ter 30 Ljubno ob Savinji

Tel: 0609-628-668

Spodnja Rečica 14,
3332 Rečica ob Savinji,
tel.: 063/ 833-233 in 833-177
fax.: 063/ 833-381

ŽAGA d.o.o.

Proizvodnja žaganega lesa, trgovina in storitve

OVČJEREJA

Ivan RIHTER

Jožica RIHTER dipl.oec.

TIROSEK 13, 3342 Gornji Grad, tel.&faks: 063/843 197

Zidarstvo • Prevozi

JOŽE ZALESNIK, s.p.

Telefon: 063/843-435

Žagarstvo nazarje

Podjetje žagarskih in stavbno-mizarskih izdelkov
Lesarska 10, 3331 Nazarje, telefon: 063/4231-400, 4231-401,
4231-403, 832-422, faks: 063/831-920, 832-243

ANTON ČEPLAK

ČEPLJE 14
TEL: 845 - 464

GOSTILNA FRICELJ

Jani Fricelj

KROPA 6
TEL: 845 - 454

GOSTILNA pri URŠKI

POPLAS URŠKA

BOČNA 82
TEL: 845 - 016

FRIZERSTVO VALI

Zvonka Podbrežnik s.p.
Attemsov trg 17
3342 GORNJI GRAD

JAVNO PODJETJE KOMUNALA d.o.o.

Gornji Grad, Attemsov trg 3

Tel./faks: 063 843-630 - uprava
Telefon: 063 841-433 - odlagališče

GLAVNE DEJAVNOSTI

- odlaganje ostankov komunalnih odpadkov
- ravnanje s komunalnimi odpadki
- oskrba z vodo in vzdrževanje vodovodnih sistemov
- odvajanje in čiščenje komunalnih odpadnih in padavinskih vod
- oskrba s toplotno energijo - proizvodnja in distribucija

SPLOŠNO MIZARSTVO

BRANKO KRZNAR S.P.
ŠMIKLAVŽ 66
3342 GORNJI GRAD
TEL. IN FAKS: (063) 843 462

IZDELUJEMO RAZNOVRSTNO LEŠENO EMBALAŽO,
ZATO ODKUPUJEMO HLODOVINO SLABŠE
KVALITETE PO UGODNIH DNEVNIH CENAH.

SE PRIPOROČAMO !

SMREKA

SMREKA d.o.o.

3342 GORNJI GRAD, Podsmrečje 20, Slovenija
Telefon: 063/843-122
Faks: 063/843-000

Zadruga mozirje

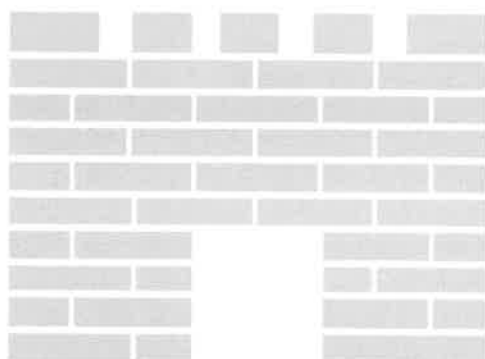
Z.O.O.

Mercator - Zgornjesavinjska kmetijska
zadruga Mozirje z.o.o.

OBČINA GORNJI GRAD

CIGRAD_{d.o.o.}

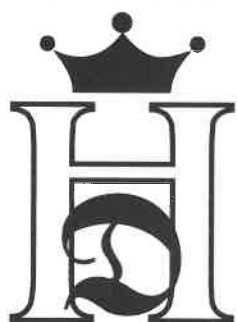
GRADNJE

Ravne 103/c. 63325 Šoštanj

Tel.: 063-893-074, 893-660

Fax: 063 - 893 - 013

Mobitel: 0609 - 614 - 217

**DAVIDOV
HRAM
d.o.o.**

GROSISTIČNA
PRODAJA
VSEH VRST PIJAČ.

**TAKO
HITRO IN POCENI
DOBITE SAMO
PRI NAS!**

 zavarovalnica triglav d.d.

Elkroj

TELEFON: 063/ 833-011
FAX : 063/ 833-545

Z G O R N J E S A V I N J S K I Č A S O P I S

Savinjske
NOVICE

Tel. (063) 833-230, faks 833-210

Franc RAJTER
MIZARSTVO

BOČNA 10
TEL: 845 - 241

Slepnik
STROJNO PLETILSTVO

Bočna 79, 3342,
Gornji Grad
Tel. in Faks: 845-035

ELEKTRO
SERVIS

Ivan Stergar, s.p.
Attemsov trg 7, 3342 Gornji Grad
tel./faks 063 843 265

Ludvik SUHOVRŠNIK
AVTOPREVOZNIŠTVO s.p.
ČEPLJE 8

TRGOVINA ANČKA

BOČNA 99
TEL: 845 - 014

AVTOPREVOZNIŠTVO

Peter Zavolovšek

BOČNA 21
TEL: 845 - 081

TRANSTEX
PREVOZI KONFEKCIJE

BORIS VOVK s.p.
VARPOLJE 87, 3332 Rečica ob Savinji
tel/faks: 063/ 833-691
mobitel: 0609/637-237

Dom na Menini

vabi:

redno oskrbovan
od 1.6. do 30.9.
pozimi odprt ob sobotah,
nedeljah in praznikih
od 1.10. do 31.5.

Kazalo

Iz vpisne knjige na Menini v letih 1898 - 1907	5
Uvod	6
Predgovor	7
Organi Planinskega društva za leto 1998 - 1999	8
Franc Kocbek - Aljaž Savinjskih planin	9
Ustanovitev Savinjske podružnice Slovenskega planinskega društva	13
O nameravani gradnji Gornjegrajske koče	16
Otvoritev Gornjegrajske koče na Menini planini	16
Vpisna knjiga Gornjegrajske koče	18
Planinska družina Tominškov	19
Razvoj gornjegrajskega planinstva po II. svetovni vojni	20
Zavetišče na Menini planini	21
Otvoritev doma na Menini planini	22
Zimsko dežurstvo v planinskem domu	27
Praznovanje 90-letnice planinstva	29
Predsedniki Planinskega društva	33
Oskrbniki doma na Menini planini	34
Planinec - čuvaj neokrnjene narave	36
Odprave v tuja gorstva	38
Tabori mladinskega odseka	39
Iz častnega kodeksa slovenskih planincev	40
Ustanovitev Pašniške zadruga	41
Kako smo nosili šavje z Menine planine *	42
Vodniki Planinskega društva Gornji Grad	44
Odlikovanci Planinske zveze Slovenije	45
Članstvo Planinskega društva Gornji Grad	48
Iz vpisne knjige na Menini v letih 1898 - 1907	49
Zgodovinski pregled planinstva v Gornjem Gradu	50
Oglasi	51

Edi Mavrič - Savinjecan

Šepetanja stoletnih viharikov

Publikacijo izdalo in založilo: PLANINSKO DRUŠTVO GORNJI GRAD

Odgovorni urednik: Edi Mavrič - Savinjecan

Računalniška priprava: Savinjske novice, Savinjska cesta 4, 3331 Nazarje.

Tisk: Grafika Gracer, Celje

Fotografije: člani planinskega društva in arhiv planinskega društva

Vir: Planinski vesniki in arhiv Planinskega društva

Naklada: 500 izvodov

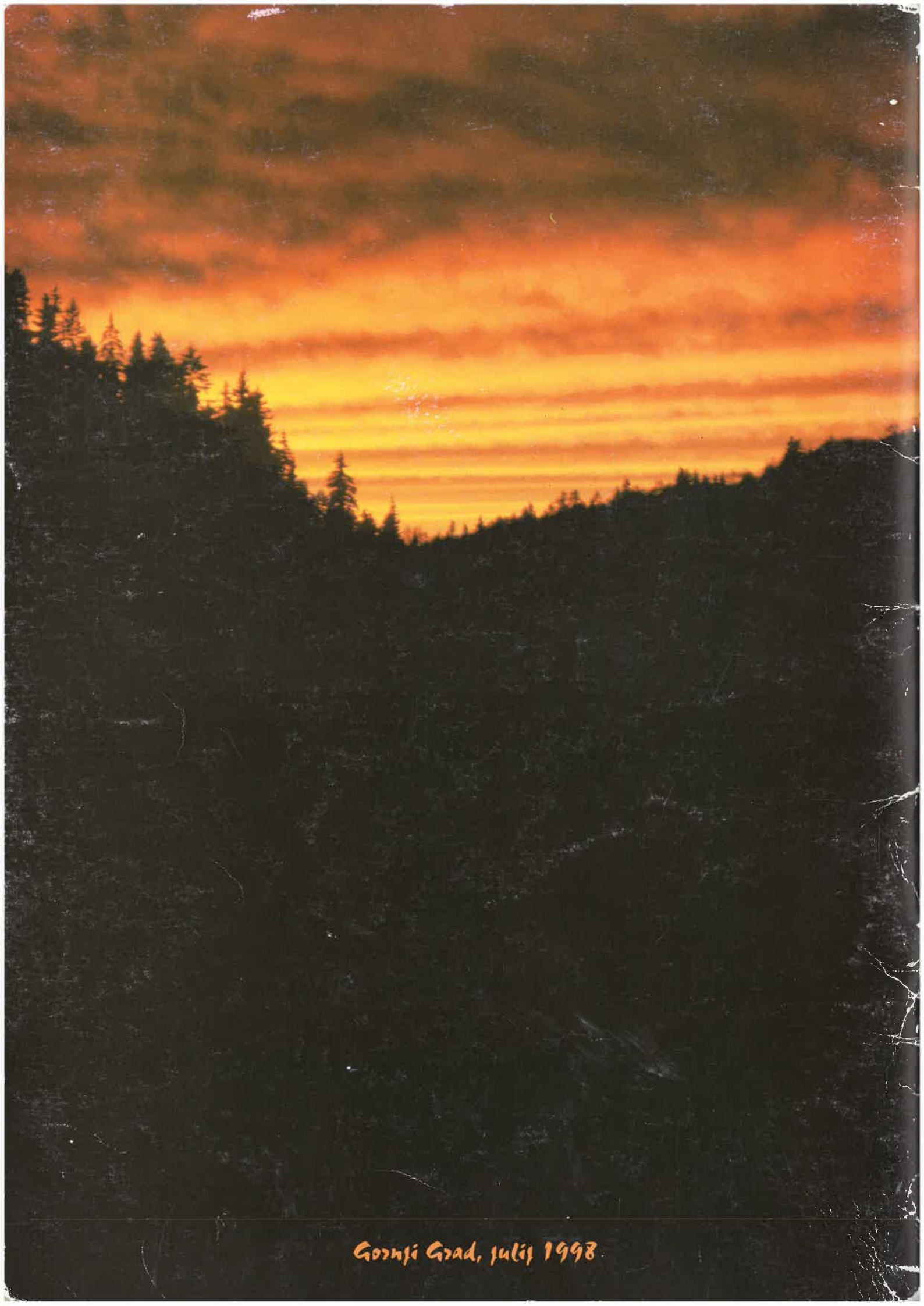
**Planinsko društvo
Gornji Grad vas
vabi, da obiščete
dom na
Menini planini**

**Postojanka je redno
oskrbovana**

od 1.6. do 30.9.

**pozimi odprta ob sobotah,
nedeljah in praznikih**

od 1.10. do 31.5.

Gornji Grad, julij 1998